

รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

FACULTY OF BUSINESS ADMINISTRATION STUDENT'S LEARNING STYLES
IN RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY

อภิญา ปิ่นเงิน
APINYA PIN-NGERN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย
บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2547

ISBN 974-9708-80-6

รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

FACULTY OF BUSINESS ADMINISTRATION STUDENT'S LEARNING STYLES
IN RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY

อภิญา ปิ่นเงิน
APINYA PIN-NGERN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ 2547

ISBN 974-9708-80-6

FACULTY OF BUSINESS ADMINISTRATION STUDENT'S LEARNING STYLES
IN RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY

APINYA PIN-NGERN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN CURRICULUM AND INSTRUCTION
IN VOCATIONAL EDUCATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2004

ISBN 974-9708-80-6

COPYRIGHT 2004

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
นักศึกษา	นางสาวอภิญา ปิ่นเงิน
รหัสประจำตัว	42064701
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
พ.ศ.	2547
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรสา โกศลานันท์กุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนและศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียน กับประเภทของหลักสูตร และวิชาเอกที่ศึกษา ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 389 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดรูปแบบการเรียนของ Grasha and Reichman ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.67 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการทดสอบค่า ไค-สแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ ส่วนรูปแบบการเรียนแบบหลักเลียงมีน้อยที่สุด
2. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียน กับประเภทของหลักสูตร ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ไม่มีความสัมพันธ์กัน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียน กับวิชาเอกที่ศึกษาของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ไม่มีความสัมพันธ์กัน

Thesis Title	Faculty of Business Administration Student's Learning Styles in Rajamangala Institute of Technology
Student	Miss.Apinya Pin-ngern
Student ID.	42064701
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Curriculum And Instruction in Vocational Education
Year	2004
Thesis Advisor	Dr.Phadungchai Pupat
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor Dr.Orasa Kosalanantakul

ABSTRACT

This research aimed to study and relationship between Learning Styles and the curriculum and students' major at the Faculty of Business Administration Students in Rajamangala Institute of Technology .

The samples used for this study were 389 undergraduate students at the Faculty of Business Administration Students in Rajamangala Institute of Technology which were stratified random sampling. The instrument used in the study was a student learning style questionnaire which was developed from Anthony Grasha and Sheryl Reichman, and had reliability coefficient 0.67. The statistical used were frequency percentage and Chi-square test. The findings were as followed :

1. Faculty of Business Administration Students in Rajamangala Institute of Technology has the highest level in participant learning styles, Collaborative learning style was second priority and the avoidance learning style was the lowest.

2. The relationship between Learning Styles and the curriculum at the Faculty of Business Administration Students in Rajamangala Institute of Technology student was not statistically significant associated with class level and field of study at .05 respectively.

3. The relationship between Learning Styles and students' major at the Faculty of Business Administration Students in Rajamangala Institute of Technology student was not statistically significant associated with class level and field of study at .05 respectively

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ดี ด้วยความอนุเคราะห์จาก ดร. ผดุงชัย ภูพัฒน์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.อรสา โกศลานันทกุล อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง ตลอดจนให้กำลังใจ และติดตามความก้าวหน้าอยู่เสมอ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณ รศ.ดร.เอื้อน ปิ่นเงิน รองคณบดีฝ่ายวางแผน คณะวิศวกรรมศาสตร์ ดร.ธนารัตน์ ชลิดาพงศ์ ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ อาจารย์อนันตพัฒน์ อนันตชัย ที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำในการค้นคว้าข้อมูล การเรียบเรียงข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจในปัญหาบางอย่าง ตลอดจนช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ในการจัดทำงานวิจัย

กราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจแบบสอบถามและชี้แนะในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

กราบขอบพระคุณ นักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการเป็นกลุ่มตัวอย่าง และสละเวลาในการตอบแบบสอบถามให้เป็นอย่างดี

กราบขอบพระคุณ คุณบุญช่วย ชาติทอง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานนโยบายและแผน ตลอดจน พี่ และเพื่อน ๆ เจ้าหน้าที่ในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศทุกท่านที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำต่าง ๆ และยังให้กำลังใจต่อผู้วิจัยมาโดยตลอด

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และคุณย่าที่ให้กำลังใจและห่วงใยอย่างใกล้ชิดตลอดมา

อภิญา ปิ่นเงิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 ความหมายของการเรียนรู้.....	7
2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้.....	9
2.3 ความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้.....	14
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้.....	16
2.5 ลักษณะของผู้เรียน.....	27
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
3.5 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	55
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	55
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	58
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	66
ภาคผนวก ก.....	67
ภาคผนวก ข.....	72
ประวัติผู้เขียน.....	79

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนกับวิธีเรียน กลยุทธ์การเรียน และผลของการเรียน.....24
2.2	เปรียบเทียบรูปแบบการเรียนแบบต่าง ๆ.....26
2.3	แสดงการเปรียบเทียบแนวปฏิบัติของนักศึกษาที่ประสบความสำเร็จและ ไม่ประสบความสำเร็จ ตามแนวทางของ Hill.....30
2.4	แสดงความสอดคล้องของเป้าหมายและลักษณะการเรียนของนักศึกษา.....31
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิชาเอก.....30
3.2	แสดงเลขที่ข้อคำถามของรูปแบบการเรียนแต่ละรูปแบบการเรียน.....42
3.3	แสดงค่าความเที่ยงโดยจำแนกตามรูปแบบการเรียน.....43
4.1	แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของนักศึกษาโดยจำแนกตามประเภทของหลักสูตร.....47
4.2	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษา โดยจำแนกตามวิชาเอกที่ศึกษา.....48
4.3	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษา โดยจำแนกตามรูปแบบการเรียน.....49
4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาโดยจำแนกตามรูปแบบการเรียนและ ประเภทของหลักสูตร.....50
4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาโดยจำแนกตามรูปแบบการเรียนและ วิชาเอกที่ศึกษา.....51
4.6	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับประเภทของหลักสูตรของหลักสูตร ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....53
4.7	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับวิชาเอกที่ศึกษาของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....54

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงลักษณะของนักศึกษาตามทฤษฎีของ Clark and Trow.....	32

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษาในทุกระดับมีองค์ประกอบที่สำคัญและเกี่ยวข้องกัน 3 ประการ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน (วิชยวงษ์ใหญ่. 2527 : 84) องค์ประกอบที่จัดได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนไม่ว่าจะเป็นผู้สอนระดับใด จะดำเนินการสอนได้ดี และมีประสิทธิภาพ จะต้องเข้าใจและรู้ว่าผู้เรียนมีรูปแบบการเรียนรู้อย่างไร มีวิธีการศึกษาอย่างไร (How to Study) เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตนเองให้เรียนรู้ได้มากที่สุด (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2523 : 37) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 22 กล่าวว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ" และในมาตรา 24 ข้อที่ 1 ได้กล่าวถึง "การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล" (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542 : 12-13) และจากการวิจัยของนักจิตวิทยาพบว่า ผู้เรียนมีความแตกต่างกันมากทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม เชาวน์ปัญญา และความถนัด (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2528 : 45-46) นอกจากนี้ผู้เรียนจะเรียนได้ดีเพียงใดนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถหรือเชาวน์ปัญญาอย่างเดียว องค์ประกอบอื่นก็อาจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ เช่น วุฒิภาวะ แรงจูงใจ ทักษะทางการเรียน ทักษะคิดของผู้เรียนที่มีต่อคุณค่าทางการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยเป็นการเรียนวิชาชีพหรือวิชาเฉพาะชั้นสูงลักษณะของวิชาที่เรียน อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน วัฒนธรรมของนักศึกษาในสาขาวิชาเหล่านั้น จะทำให้นักศึกษามีรูปแบบการเรียนรู้ บุคลิกภาพ เจตคติที่แตกต่างกันออกไปตามสาขาวิชาที่ศึกษา (Mehrens and Lehmann อ้างใน ทศนิยม ศิริวัฒน์. 2532 : 2) ซึ่ง Bradshaw (อ้างใน ชวนสิทธิ์ สุชาติ. 2532 : 2) ได้ให้แนวคิดว่าในสถาบันอุดมศึกษาใด ๆ ก็ตามมีความแตกต่างอย่างมากระหว่างนักศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นสิ่งสำคัญมากเหมือนกับความแตกต่างระหว่างตัวนักศึกษาเอง การเลือกสาขาวิชาที่เรียนของนักศึกษาเป็นการบ่งบอกได้ล่วงหน้าถึงความแตกต่างในกระบวนการทางสังคมประกิตและความแตกต่างในความคิด ค่านิยม Felb and Newcom. (อ้างใน ชวนสิทธิ์ สุชาติ. 2532 : 2) ซึ่งให้เห็นถึงความ

แตกต่างของนักศึกษาในแต่ละสาขา ในเรื่องของค่านิยม แบบของการคิด จุดมุ่งหมายและแนวทางในการเรียน นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่า นักวิจัยมักไม่คำนึงถึงสาขาวิชาที่นำไปสู่การสรุปผลที่ผิดพลาดเกี่ยวกับเรื่องนักศึกษาในมหาวิทยาลัยได้

ในด้านลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษานั้น Kolb and Fry (อ้างใน อุไรรัตน์ ศรีสว. 2527 : 2) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้ว่า นักศึกษาแต่ละคนจะมีความสามารถในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ที่แตกต่างกัน บางคนเรียนได้ดีด้วยการฟังอธิบาย ฟังการรายงาน หรือบางคนอาจเรียนได้ดีถ้ามีกิจกรรมหลาย ๆ อย่างและมีอุปกรณ์การสอน ชอบเรียนโดยการอ่านค้นคว้าตามลำพัง หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ จึงจะเห็นได้ว่านักศึกษาแต่ละคนแต่ละสาขาวิชาจะมีวิธีการเรียนหรือรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป ถ้าผู้สอนสามารถทราบถึงรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาก็จะทำให้เข้าใจลักษณะของผู้เรียนและพัฒนาวิธีการเรียนการสอน เลือกใช้รูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ควรคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่างกัน

ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการสถาปนาจัดตั้งขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2518 เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งจัดการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี ในระดับปริญญาตรีได้มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาต่าง ๆ โดยแยกเป็นสาขาต่าง ๆ 6 สาขา คือ ประเภทวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ประเภทวิชาเกษตรศาสตร์ ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ประเภทวิชาคหกรรมศาสตร์ ประเภทวิชาศิลปกรรม และประเภทวิชานาฏศิลป์และดุริยางค์ เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับปริญญา ในส่วนกลาง ยังไม่มีสถานที่โดยเฉพาะต้องอาศัยสถานที่ของวิทยาเขตต่าง ๆ เป็นการชั่วคราว สถาบันฯ จึงได้สร้างศูนย์กลางการจัดการศึกษาที่ ตำบลคลองหก อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ 740 ไร่ และใช้ชื่อว่า "ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล"

คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีปรัชญาการศึกษาที่จะผลิตครูธุรกิจ และนักธุรกิจที่มีคุณภาพทั้งทางด้านการปฏิบัติงาน ความคิดริเริ่ม ความเชื่อมั่น ความซื่อสัตย์สุจริต และความรับผิดชอบต่อสังคม ทางคณะจึงพยายามพัฒนาการศึกษา และหลักสูตรของคณะมาตลอด โดยได้จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีทางด้านบริหารธุรกิจ ในหลักสูตรปกติ 4 ปีและ 2 ปีต่อเนื่องโดยแบ่งเป็น 8 วิชาเอก คือ วิชาเอกธุรกิจศึกษา-คอมพิวเตอร์ วิชาเอกการบัญชี วิชาเอกการตลาด วิชาเอกการจัดการ วิชาเอกระบบสารสนเทศ วิชาเอกการเงิน วิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจ วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้ายคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลว่ามีรูปแบบการเรียนเป็นอย่างไรโดยจำแนกเป็นประเภทของหลักสูตรและวิชาเอก ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาและผู้สอนสามารถทราบและเข้าใจลักษณะของผู้เรียนมากขึ้นเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนการสอน การเลือกใช้รูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบ การเรียนของนักศึกษาแต่ละประเภทของหลักสูตรและวิชาเอก ของนักศึกษาและพัฒนา นักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับวิชาเอกที่ศึกษาของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับประเภทของหลักสูตรของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีความสัมพันธ์กับวิชาเอกที่ศึกษา
2. รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีความสัมพันธ์กับประเภทของหลักสูตร

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนของนักศึกษา โดยใช้รูปแบบการเรียนของ Grasha and Reichman (อ้างใน สุพัฒน์ เศรษฐาคมกุล, 2536 : 26-27) ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของรูปแบบการเรียนของนักศึกษาได้ 6 แบบดังนี้ คือ

1. แบบอิสระ (Independent)
2. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance)
3. แบบร่วมมือ (Collaborative)
4. แบบพึ่งพา (Dependent)

5. แบบแข่งขัน (Competitive)
6. แบบมีส่วนร่วม (Participant)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้าย ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หลักสูตรปกติ 4 ปี จำนวน 220 คน และ หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี จำนวน 700 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 920 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้าย ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. 75 : 2543) หลักสูตรปกติ 4 ปี จำนวน 141 คน และ หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี จำนวน 248 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 389 คน

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. รูปแบบการเรียนรู้ จำแนกได้ 6 แบบ คือ
 - 1.1 แบบอิสระ (Independent)
 - 1.2 แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance)
 - 1.3 แบบร่วมมือ (Collaborative)
 - 1.4 แบบพึ่งพา (Dependent)ล
 - 1.5 แบบแข่งขัน (Competitive)
 - 1.6 แบบมีส่วนร่วม (Participant)
2. ประเภทของหลักสูตร
 - 2.1 ปกติ 4 ปี
 - 2.2 ต่อเนื่อง 2 ปี
3. วิชาเอก จำแนกได้ 8 วิชาเอก คือ
 - 3.1 วิชาเอกธุรกิจศึกษา-คอมพิวเตอร์
 - 3.2 วิชาเอกการตลาด
 - 3.3 วิชาเอกการจัดการ
 - 3.4 วิชาเอกการบัญชี
 - 3.5 วิชาเอกระบบสารสนเทศ

- 3.6 วิชาเอกการเงิน
- 3.7 วิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจ
- 3.8 วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) หมายถึง ลักษณะและวิธีการเรียนที่นักศึกษา นิยมและปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดแบ่งออกเป็น 6 แบบ คือ แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน และแบบมีส่วนร่วม

1.1 แบบอิสระ (Independent) หมายถึง ลักษณะของผู้เรียนที่ชอบคิดทำเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่จะฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน ผู้เรียนจะตั้งใจศึกษาเรียนรู้เฉพาะ เนื้อหาที่ตนเองรู้สึกที่สำคัญ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองสูง

1.2 แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) หมายถึง ลักษณะของผู้เรียนที่ไม่สนใจเรียนเนื้อหา วิชาในชั้นเรียนตามแบบแผน มักไม่ชอบมีส่วนร่วมภายในชั้นเรียน ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

1.3 แบบร่วมมือ (Collaborative) หมายถึง ลักษณะและวิธีการเรียนของผู้เรียนที่ชอบ ทำงานเป็นกลุ่ม ชอบการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันกับอาจารย์และ เพื่อน ๆ ทั้งใน ชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนเสมอ ชอบการเรียนในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้มีการอภิปราย เพื่อให้มีความ เข้าใจเรื่องที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น และชอบช่วยเหลือเพื่อนเกี่ยวกับการเรียน

1.4 แบบพึ่งพา (Dependent) หมายถึง ลักษณะและวิธีการเรียนของผู้เรียนที่คิดว่า อาจารย์เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ รู้สึกว่าเนื้อหาวิชาในตำราและคำบรรยายถูกต้อง ชอบให้อาจารย์เน้นเนื้อหาตอนที่สำคัญ และชอบข้อสอบที่ออกตรงตามตำราหรือที่อาจารย์สอน ชอบการแนะแนวทางการเรียน ไม่ค่อยชอบการอภิปรายในชั้นเรียน นาน ๆ ครั้งที่จะศึกษาเนื้อหา วิชาที่อยู่นอกเหนือจากตำรา

1.5 แบบแข่งขัน (Competitive) หมายถึง ลักษณะและวิธีการเรียนของผู้เรียนที่ชอบ แข่งขันกับเพื่อนเพื่อให้ได้คะแนนดีกว่าเพื่อน ๆ อันจะทำให้อาจารย์สนใจหรือชมเชย มักคิดว่า การเรียนเป็นเสมือนการแข่งขันซึ่งตนเองต้องเป็นผู้ชนะเสมอ ผู้เรียนที่ชอบแบบการเรียนแบบนี้ จะมีความขยันหมั่นเพียรเพื่อสอบให้ได้คะแนนดีกว่าคนอื่น ๆ

1.6 แบบมีส่วนร่วม (Participant) หมายถึง ลักษณะและวิธีการเรียนของผู้เรียนที่มี ความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียน มีความเอาใจใส่ในการเรียน มีความรับผิดชอบ ชอบเข้าชั้นเรียน ชอบนั่งใกล้อาจารย์ผู้สอน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอนมากที่สุด แต่จะมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่อยู่นอกเหนือจากเนื้อหาวิชาที่เรียนน้อย

2. นักศึกษา หมายถึง บุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
3. ประเภทของหลักสูตร หมายถึง หลักสูตรที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ หลักสูตรปกติ 4 ปี และหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี
 - 3.1 หลักสูตรปกติ 4 ปี หมายถึง หลักสูตรที่คัดเลือกจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาบริหารธุรกิจหรือเทียบเท่า
 - 3.2 หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี หมายถึง หลักสูตรที่คัดเลือกจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาบริหารธุรกิจ
4. วิชาเอกที่ศึกษา หมายถึง สาขาวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรปกติ 4 ปี และ 2 ปีต่อเนื่อง คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยแบ่งเป็น 8 วิชาเอก คือ วิชาเอกธุรกิจศึกษา-คอมพิวเตอร์ วิชาเอกการบัญชี วิชาเอกการตลาด วิชาเอกการจัดการ วิชาเอกระบบสารสนเทศ วิชาเอกการเงิน วิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจ วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าและการวิจัย เรื่อง รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในครั้งนี้นำไปดำเนินการตามลำดับขั้นตอนผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดประเด็นในการนำเสนอ ดังนี้

2.1 ความหมายของการเรียนรู้

2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้

2.2.1 กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism หรือ Stimulus Response associationism)

2.2.2 กลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism Theory)

2.2.3 กลุ่มมานุษยนิยม (Humanism)

2.3 ความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียน

2.4.1 ความหมายของรูปแบบการเรียน

2.4.2 รูปแบบการเรียนของนักศึกษา

2.5 ลักษณะของผู้เรียน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้ นั้น เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล (Individual) เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้นั้น การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเพราะตัวผู้เรียนเอง ครูทำหน้าที่เพียงจัดสภาพแวดล้อมเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ หรือจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนเองเท่านั้น ดังนั้นครูจึงต้องเข้าใจว่าคนนั้นย่อมมีลักษณะที่แตกต่างระหว่างคนด้วยกันในทุกด้านด้วยเหตุนี้ผู้เรียนจึงเลือกเรียนในสิ่งที่ไม่เหมือนกัน เรียนด้วยวิธีการเรียนที่ต่างกัน (ทองจันทร์ หงส์ดารมภ์. 2524 : 1-15) ลักษณะของการเรียนรู้ นั้น ได้มีผู้รู้และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังที่ Shuell (อ้างใน พรทิพย์ บุญรอด. 2534 :8) ได้กล่าวถึงลักษณะหลักของการเรียนรู้ว่ามีอยู่ 2 ประการ คือ

1. การเรียนรู้เกี่ยวพันกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการแสดงออก หรืออย่างน้อยที่สุดก็เป็นการเปลี่ยนแปลงศักยภาพ สำหรับพฤติกรรมที่แน่นอนซึ่งเกิดขึ้น ถ้าการเรียนรู้นั้นไม่สามารถแสดงออกมาได้ ก็ไม่อาจสรุปได้ว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมนั้นเป็นผลของการฝึกฝนหรือประสบการณ์

Procter (1968 : 85) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ของนักศึกษา ว่าจะไม่ได้อาศัยเพียงแต่นั่งแล้ก็ฟังเท่านั้น และครูก็จะไม่สามารถสอนได้ดีโดยเพียงแต่พูดให้นักศึกษาฟัง ภายใต้สภาพเช่นนี้ การเรียนรู้จะไม่เกิดขึ้นมากนัก การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในแต่ละบุคคล เพราะการเรียนรู้ทั้งหมดเกี่ยวพันกับการเปลี่ยนแปลงในวิถีทางของความคิดและพฤติกรรมของผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องรู้ว่าการเรียนรู้นั้นคืออะไรและเกิดขึ้นได้อย่างไร

Klein (1987 :102) ได้ให้คำจำกัดความของการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ถาวรอย่างได้สัดส่วนในความสามารถแสดงพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นในฐานะผลของประสบการณ์ที่ได้รับความสำเร็จหรือไม่ได้รับความสำเร็จ ดังนั้น การเรียนรู้จึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น ต้องถาวรอย่างได้สัดส่วน
2. การเรียนรู้สะท้อนการเปลี่ยนแปลงในความสามารถสำหรับพฤติกรรม การเรียนรู้ไม่ได้นำตัวเองไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เราต้องถูกกระตุ้นอย่างเพียงพอที่จะถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่พฤติกรรม
3. มีตัวอย่างเป็นจำนวนมากของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่ไม่ได้สะท้อนขบวนการเรียนรู้

Garry and Kingley (อ้างใน จันทนา พรหมศิริ. 2535 : 8) ได้อธิบายถึงลักษณะการเรียนรู้ว่า มี 3 ประการคือ

1. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ เพราะมีวัตถุประสงค์ หรือแรงจูงใจ
2. การเรียนรู้เกิดจากการพยายามตอบสนองหลายรูปแบบ เพื่อบรรลุถึงเป้าหมาย คือ การแก้ปัญหา
3. การตอบสนอง จะต้องกระทำจนเป็นนิสัย

Mednick (อ้างใน จันทนา พรหมศิริ. 2535 : 8) ได้อธิบายถึงลักษณะการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
2. การเรียนรู้เป็นผลจากการฝึกฝน
3. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรจนเกิดเป็นนิสัยมิใช่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชั่วคราวครั้งชั่วคราวเท่านั้น
4. การเรียนรู้มีอาจสังเกตได้โดยตรงเราทราบแต่การกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้แล้วเท่านั้น

Hilgard and Bower (อ้างใน กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์. 2523 : 131) ได้อธิบายถึงลักษณะการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกฝนและประสบการณ์ แต่มีไข่มผลจากการตอบสนองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น สัญชาติญาณ หรือวุฒิภาวะ หรือจากการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวของร่างกาย เช่น ความเมื่อยล้า พิษของยา เป็นต้น

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นผลมาจากปฏิกิริยาตอบสนองที่เกิดจากการฝึกฝนและจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ Bloom (อ้างใน กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์. 2523 : 132) กล่าวว่า เมื่อเกิดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น 3 ประการ จึงจะเรียกว่าเป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจและความคิด (Cognitive Domain) เมื่อคนได้เรียนรู้แนวความคิด (Concept) ใหม่ ๆ จะเกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งแวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น และสามารถนำเอาความรู้ความสามารถไปใช้ในการดำรงชีวิต สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประเมินหรือตัดสินสิ่งต่าง ๆ ได้
2. การเปลี่ยนแปลงด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) ทำให้คนมีทักษะในการทำสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การใช้มือ การว่ายน้ำ ฯลฯ ซึ่งเป็นทักษะทางร่างกาย (Physical Skills) หรือทักษะทางอารมณ์ ความมีวินัยในตนเอง มีความอดทน ฯลฯ ซึ่งเรียกว่า Psychological Skills
3. การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทัศนคติ (Affective Domain) เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ ทัศนคติ และความซาบซึ้งต่อค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ ของสังคม เชื่อและสนใจในวิทยาศาสตร์ (Scientific Attitude)

2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Theories of Learning) เป็นการศึกษาถึง กระบวนการที่ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้น และสถานการณ์ที่มีผลต่อการเรียนรู้นั้น ทฤษฎีการเรียนรู้มีหลายทฤษฎีซึ่งจะมีสมมติฐานที่แตกต่างกันไป (ปริยาพร งศ์อนุตรโรจน์. 1996 : 35)

ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกทฤษฎีการเรียนรู้ออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน คือ

- 2.2.1 กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behavioris หรือ Stimulus Response ssociationism)
- 2.2.2 กลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism Theory)
- 2.2.3 กลุ่มมานุษยนิยม (Humanism)

2.2.1 กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism หรือ Stimulus Response Associationism)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เห็นได้ชัด สามารถวัดได้ สังเกตได้ และทดสอบได้ แนวความคิดของกลุ่มนี้ถือว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง การแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นถ้าหากได้รับการเสริมแรง แต่นักจิตวิทยาบางคนในกลุ่มนี้ไม่เห็นด้วยและได้เสนอความคิดเห็นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้ามีความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (พรวณี ข. เจนจิต. 2538 : 275)

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2523 : 23) ได้สรุปแนวความคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมไว้ว่า พฤติกรรมทุกอย่างจะต้องมีสาเหตุ สาเหตุนั้นมาจากวัตถุหรืออินทรีย์ ซึ่งเรียกว่าสิ่งเร้า (Stimulus) เมื่อมากระตุ้นอินทรีย์ จะมีพฤติกรรมแสดงออกมาเรียกว่า การตอบสนอง (Response) ซึ่งก็คือ พฤติกรรมจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้าอินทรีย์นั่นเอง

กลุ่มพฤติกรรมนิยมสามารถจำแนกทฤษฎีการเรียนรู้หลัก ๆ ได้ 3 ทฤษฎี (อ้างใน พรวณี ข. เจนจิต. 2538. 275-351)

1. Classical Conditioning หมายถึง การเรียนรู้ใด ๆ ก็ตาม ซึ่งมีลักษณะการเกิดตามลำดับขั้น ดังนี้

1.1 ผู้เรียนมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง โดยไม่สามารถบังคับได้ มีการสะท้อนกลับ (Reflex) ที่เกิดขึ้นเองโดยไม่มีการเรียนรู้ (Unlearned หรือ Unconditioned) เป็นไปโดยอัตโนมัติ ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมได้

1.2 การเรียนรู้เกิดขึ้นเพราะความใกล้ชิด และการฝึกหัดโดยการนำสิ่งเร้าที่มีลักษณะเป็นกลาง คือไม่สามารถทำให้เกิดการตอบสนองได้มาเป็น Conditioned stimulus (CS) โดยนำมาควบคุมคู่กับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการตอบสนองโดยอัตโนมัติทำในเวลาใกล้เคียงกัน และทำซ้ำ ๆ ในที่สุดสิ่งเร้าที่เป็นกลางจะมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนองในช่วงที่ผู้เรียนเกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เคยเป็นกลางนั้นเรียกว่า เกิดการเรียนรู้ ชนิดมี Conditioned

2. Operant Conditioning ทฤษฎีนี้ได้เน้นถึงความสำคัญของการเสริมแรงโดย Skinner มีความคิดเห็นว่าการเสริมแรงจะมีผลช่วยให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะที่ว่าอัตราการแสดงการกระทำต่าง ๆ มักจะมีการกระทำต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เสมอ ๆ พฤติกรรมใดก็ตามที่ได้เป็นการกระทำต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ว่าเป็นผลของอัตราการตอบสนองซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงได้ เราเรียกสิ่งที่ทำให้อัตราการตอบสนองของผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงนี้ว่า ตัวเสริมแรง แต่ถ้าพฤติกรรมใดก็ตามไม่มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว หลักการของทฤษฎีนี้ถือว่าพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับการเสริมแรง

ทฤษฎีของสกินเนอร์นี้อาจนำมาใช้ในการวัดพฤติกรรมหรือปลูกฝังพฤติกรรมหรือสร้างลักษณะนิสัยใหม่ ๆ ได้ วิธีการวัดพฤติกรรมนี้จำเป็นจะต้องใช้สิ่งเสริมแรงเข้าช่วยในระยะเวลาที่ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่จะต้องการปลูกฝัง นั่นคือถ้าผู้เรียนกระทำพฤติกรรมตามที่ต้องการจะให้เกิดพฤติกรรมแล้วจะต้องรีบให้รางวัลโดยทันที

3. Social Learning หรือการเรียนรู้ทางสังคม Bandura มีความเห็นว่า คนเรียนรู้ที่จะสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ (ซึ่งตัวแบบอาจจะได้รับแรงเสริมหรือไม่ได้รับก็ได้) กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมจะประกอบด้วย

3.1 ความใส่ใจ (Attention) จัดได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น

3.2 การจดจำ (Retention) เมื่อผู้เรียนมีความใส่ใจในการเรียน ผู้เรียนก็จะสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้

3.3 การลอกเลียนแบบ (Reproduction) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรสภาพ สิ่งที่ได้จำได้ ออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมือนหรือใกล้เคียงตัวแบบ

3.4 แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง การเสริมแรง ซึ่งการเสริมแรงอาจจะมาจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรง หรือจากการคาดหวังว่าจะได้รับรางวัลเหมือนตัวแบบ (Vicarious) หรือจากการที่ตั้งมาตรฐานด้วยตนเอง (Self-reinforcement) และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าพฤติกรรมทางสังคมหลาย ๆ ชนิด เช่น ความก้าวร้าวอาจจะเรียนรู้ได้โดยการเลียนแบบจากตัวแบบ นอกจากนี้พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านวิชาการก็สามารถเรียนรู้ได้จากการสังเกตและเลียนแบบจากตัวแบบ เช่น ความมานะพยายาม ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสติปัญญา

2.2.2 กลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism Theory)

พรพนี ช. เจนจิต (2538 : 404-406) ได้สรุปแนวคิดของนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเห็นว่าการศึกษาพฤติกรรมควรเน้นความสำคัญของกระบวนการคิด และการรับรู้ของคน ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า คนทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพที่สมดุล ดังนั้นการที่เด็กได้มีโอกาสเรียนตามความต้องการและความสนใจของตน จะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กมากกว่าการที่ครู หรือผู้อื่นจะเป็นผู้บอกให้ ซึ่งก็คือ “การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

แนวความคิดของนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้มาจากหลักการของ Field theory ซึ่ง Lewin เป็นผู้เสนอไว้ ทฤษฎีนี้เน้นเกี่ยวกับการรับรู้ของคนซึ่งจะได้รับอิทธิพลทั้งจากวิธีการที่คนจัดสิ่งไว้เพื่อให้เกิดการรับรู้หรือจากประสบการณ์ หรือจากความสนใจของบุคคล Lewin ได้อธิบายเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมของคนอันเนื่องมาจากการรับรู้ด้วย “Life Space” ซึ่งคนจะแสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่ตนรับรู้ภายใน Life Space นั้น ๆ ซึ่งถือว่าเป็น สิ่งแวดล้อมตามที่เรารับรู้ ดังนั้น

ในการทำความเข้าใจพฤติกรรมของคน จำเป็นจะต้องรู้ทุก ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับคน ๆ นั้นภายในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งโดยเฉพาะ

หลักการบางอย่างของจิตวิทยากลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่ม Gestal ซึ่งเน้นเกี่ยวกับเรื่องความเข้าใจอย่างแท้จริง Bruner ได้ชี้ให้เห็นว่าในการจัดการเรียนการสอนนั้น วิธีที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และจำสิ่งที่เรียนไปแล้วได้คือการใช้ “เค้าโครง” หรือ “โครงสร้าง” เพื่อช่วยให้เด็กมองเห็นภาพรวมของสิ่งที่เรียนทั้งหมด ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถเข้าใจหลักการของสิ่งที่เรียน ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ในเรื่องอื่น ๆ ได้อีก นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางที่เด็กจะสามารถเรียนสิ่งอื่นที่ย่างยากซับซ้อนได้ต่อไป

ในด้านการจัดการเรียนการสอนนักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้เสนอให้ใช้เทคนิคของ Discovery ซึ่งหมายถึงการที่让孩子ได้ค้นพบวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งจากการที่เด็กทำได้ด้วยตนเองเช่นนั้น จะช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง และทำให้เด็กคุ้นเคยกับทักษะของการแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคนิคของการให้ข้อมูลที่ไมตรงกับความ เป็นจริง การเปิดโอกาสให้เด็กทำผิดพลาด และการคิดผิด เพื่อที่จะได้ทราบความคิดของเด็ก ตลอดจนการใช้เทคนิคการสอบถาม (Inquiry) เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักการตั้งคำถาม

หลักการของ Discovery จะเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบถ้าใช้กับการศึกษาระบบเปิด ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องกิจกรรม การจัดศูนย์การเรียน ความร่วมมือ และการวางแผนของแต่ละบุคคล เทคนิคที่จะใช้ คือ การให้เด็กทำข้อตกลงที่จะทำโครงการใดโครงการหนึ่งให้สำเร็จ การทำงานของเด็กไม่ว่าจะเป็นงานส่วนบุคคลหรืองานกลุ่มก็ตามจะได้รับการกระตุ้น ให้มองเห็นช่องทางที่จะประสบความสำเร็จ มิใช่เป็นการปล่อยให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบเองโดยไม่รู้ทิศทางเป็นไปอย่างสะเปะสะปะ ซึ่งจะทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาตามแนวความคิดของกลุ่มพุทธินิยมได้ให้ความสนใจกับการจัดการเรียนการสอนในลักษณะ Expository ซึ่งก็คือ การสอนที่ครูให้ทั้งหลักเกณฑ์และผลลัพธ์ แต่เป็นไปในลักษณะที่ผู้เรียนเรียนอย่างรู้ความหมาย โดยที่ถือว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้าในการเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นผู้เรียนเคยมีพื้นฐานเดิมซึ่งสามารถเชื่อมโยงเข้ากับความรู้ใหม่ได้ ไม่ได้เป็นการเรียนสิ่งใหม่ทั้งหมดโดยไม่ได้นำความรู้เดิมมาใช้ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นการจัดการเรียนการสอนก็จะ เป็นไปในลักษณะของการท่องจำ

2.2.3 กลุ่มมานุษยนิยม (Humanism)

กลุ่มมานุษยนิยมจะคำนึงถึงความเป็นคนของคน จะมองธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะที่ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มนุษย์เป็นผู้ที่มีอิสระสามารถที่จะนำ

ตนเองและพึ่งตนเองได้ เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม มีอิสระเสรีภาพที่จะเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน ซึ่งรวมทั้งตนเองด้วย มนุษย์เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและเป็นผู้สร้างสรรค์สังคม

Maslow (อ้างใน พรรณี ข. เจนจิต. 2538 : 438-439) ได้เสนอแนวความคิดใหม่ เรียกว่า Third force psychology ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่า "ถ้าให้อิสระภาพแก่เด็ก เด็กจะเลือกสิ่งที่ดีสำหรับตนเอง พ่อแม่และครูได้รับการกระตุ้นให้มีความไว้วางใจในตัวเด็กและควรเปิดโอกาสและช่วยให้เด็กเจริญเติบโตต่อไป ไม่ใช่ใช้วิธีการควบคุมและบงการชีวิตของเด็กทั้งหมดเพื่อให้เป็นไปตามที่ตนเองต้องการ

Rogers (อ้างใน พรรณี ข. เจนจิต. 2538 : 440-441) ได้เสนอทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบ "Client centered" เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนแล้วจะออกมาในลักษณะของ "การยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ" และลักษณะของครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อ มีศรัทธาในความเป็นคนของคน การที่เชื่อและไว้วางใจในความสามารถของบุคคล จะช่วยให้บุคคลนั้น ๆ พัฒนาศักยภาพของตนเองได้ดียิ่งขึ้น ฉะนั้น ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกวิธีการที่จะเรียนเอง นอกจากนั้นครูจะต้องมีลักษณะ จริงใจ เป็นคนตรง ไม่เสแสร้ง ในการสร้างสัมพันธภาพจะต้องเป็นตัวของตัวเองอย่างจริง ๆ สิ่งสำคัญก็คือครูจะต้องพยายามสื่อให้เด็กได้รับทราบถึงความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่ครูมีต่อตัวเด็กให้ได้ ครูจะต้องให้เกียรตินักเรียนทั้งในแง่ของความรู้สึกและความคิดเห็น สิ่งสำคัญสำหรับเจตคติของการเป็นครู คือ ความสามารถที่จะเข้าใจปฏิกิริยาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากภายในตัวเด็ก ตลอดจนการให้ความสำคัญถึงกระบวนการของการศึกษาที่จะมีผลต่อตัวเด็กเองด้วย

สรุปได้ว่า แนวความคิดของกลุ่มมานุษยนิยมที่เกี่ยวกับการศึกษาคือ นักเรียนควรจะได้รับความช่วยเหลือให้มีความเข้าใจในตนเองมีจุดยืนเป็นของตนเองอย่างชัดเจนว่าตนเองมีความต้องการสิ่งใดแน่และมีจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร เพราะในปัจจุบันมีสิ่งที่จะต้องตัดสินใจเลือกมากมาย คนที่มีจุดยืนที่แน่นอนเท่านั้นจึงจะสามารถเลือกสิ่งที่มีความหมายและก่อให้เกิดความพึงพอใจให้กับตนเองได้ดีที่สุด นำจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความคิดเห็นตรงกันว่า เด็กควรได้รับความช่วยเหลือจากครูในทุกด้านไม่ใช่เฉพาะการได้รับความรู้ หรือการมีความเฉลียวฉลาดเพียงอย่างเดียว แต่ควรได้รับความช่วยเหลือให้รู้จักศึกษาและสำรวจเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเองและเรียนรู้ที่จะสื่ออารมณ์ความรู้สึกนี้ให้กับผู้อื่น ตลอดจนรู้จักวิธีที่จะระบายอารมณ์ความรู้สึก และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เจตคติ และจุดมุ่งหมายความต้องการของตนเองด้วย

2.3 ความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้

กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ (2523 : 35) ได้กล่าวถึงลักษณะความแตกต่างโดยทั่วไปของแต่ละบุคคล ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ 5 ด้าน คือ

1. ความแตกต่างทางด้านร่างกาย หมายถึง ความแตกต่างที่เกี่ยวกับรูปร่างลักษณะทางกายที่มองเห็นหรือที่ปรากฏ ได้แก่ ลักษณะความสูง เตี้ย อ้วน ผอม ผิวขาว ผิวเหลือง จมูกโด่ง จมูกแบน ผมหยิก ผมหตรง เป็นต้น

2. ความแตกต่างทางด้านอารมณ์ หมายถึง ความแตกต่างที่เกี่ยวกับลักษณะความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทางจิตใจ อาจจะแสดงออกมาให้ปรากฏหรือไม่ยอมแล้วแต่พื้นฐานความมั่นคงทางจิตใจของแต่ละคน คนที่เก็บอารมณ์ไม่ได้มักจะแสดงออกมาให้ปรากฏ แต่คนที่เก็บความรู้สึกเก่งเราจะไม่สามารถทราบได้เลย ลักษณะอารมณ์ต่าง ๆ นี้ได้แก่ อารมณ์ดีใจ เสียใจ อิจฉา ริษยา เป็นต้น

3. ความแตกต่างทางด้านสังคม หมายถึง ความแตกต่างในด้านสภาพของสังคม ความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ ค่านิยม ทัศนคติ ความสนใจ ความเชื่อ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมาในแต่ละสังคมจะแตกต่างกัน ได้แก่ การพูด การวางตัว การเข้าสังคม การแต่งกาย เป็นต้น

3.1 ความแตกต่างทางด้านเชาวน์ปัญญา หมายถึง ความแตกต่างในด้านสมรรถภาพของสมอง เช่น ความคิด ความจำ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การปรับตัว เป็นต้น ซึ่งแสดงถึงความฉลาด หรือโง่ของแต่ละบุคคลนั่นเอง

3.2 ความแตกต่างทางด้านความถนัด หมายถึง ความแตกต่างที่เกี่ยวกับการแสดงความสามารถในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพของแต่ละบุคคล ในการประกอบอาชีพ หรือการเลือกทำกิจกรรมใดก็ตาม บุคคลควรเลือกทำตามความถนัดของตน เช่น บุคคลที่มีความถนัดทางเครื่องจักรกล มักประกอบอาชีพวิศวกร หรือช่างกล บุคคลที่มีความถนัดทางด้านศิลปะและดนตรี มักประกอบอาชีพศิลปิน นักดนตรี เป็นต้น

นอกจากทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าวยังมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการในการเรียนรู้ไว้อีกหลายท่านด้วยกันซึ่งเป็นการผสมผสานทฤษฎีที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนี้

Gagne (อ้างใน กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์. 2523 : 135) ได้แบ่งกระบวนการเรียนรู้ออกเป็นขั้น ๆ 8 ขั้นดังนี้

1. การจูงใจ (Motivation Phase) เป็นการชักจูงให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ โดยตั้งเป้าหมายไว้แล้ว และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนพอใจเมื่อได้เรียนรู้ และได้กล่าวว่า ความคาดหวัง (Expectancy) ของผู้เรียนเป็นแรงจูงใจอันสำคัญในการเรียนรู้

2. การรับรู้เรื่องต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับความคาดหวังของผู้เรียนหรือรับรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Apprehending Phase) เช่น ความตั้งใจ (Attention) และการเลือกการรับรู้ (Selective Perception) ความตั้งใจเป็นรากฐานสำคัญของการเลือกการรับรู้ ผู้เรียนจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าที่สอดคล้องกับความตั้งใจของตน เมื่อความตั้งใจเปลี่ยนไป การเลือกการรับรู้จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

3. การปรุงแต่งสิ่งที่รับรู้ไว้เป็นความจำ (Acquisition Phase) ซึ่งมีทั้งความจำระยะสั้น (Short-term Memory) ซึ่งเลือนหายไปได้เร็ว และความจำระยะยาว (Long-term Memory) ซึ่งมักจำได้นานกว่า เลือนหายไปช้ากว่า

4. ความสามารถในการสะสมสิ่งเร้าที่จะจำไว้ (Retention Phase) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเก็บรักษาหรือสะสมจากความจำระยะยาว จากการค้นคว้าเพิ่มเติมปรากฏผลดังนี้

4.1 ความรู้บางอย่างกลายเป็นความจำที่ถาวร ไม่เลือนหายไป

4.2 ความรู้บางอย่างจะค่อยเลือนหายไปตามกาลเวลา

4.3 ความรู้บางอย่างอาจสืบสนได้เนื่องจากมีสิ่งอื่นมารบกวน

5. ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วได้ (Recall Phase) เช่น การระลึกถึงกฎแห่งความสมดุล เมื่อแบกของ 2 ข้าง เป็นต้น

6. ความสามารถใช้สิ่งที่เรียนรู้แล้วไปประยุกต์ใช้กับสิ่งเร้าใหม่ที่ประสบ โดยเฉพาะในชีวิตประจำวัน ซึ่งคล้ายคลึงกับสิ่งที่เคยเรียนรู้แล้ว (Generalization Phase) เช่น เรียนการลบเลข แล้วนำไปใช้ในการทอนเงินเมื่อมีคนมาซื้อของ เป็นต้น

7. การแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเรียนรู้ (Performance Phase) เช่น เรียนภาษาไทยแล้วสามารถแต่งกลอนสดได้ไพเราะ เป็นต้น

8. การแสดงผลการเรียนรู้กลับไปยังผู้เรียน หรือการที่ผู้เรียนได้รับทราบผลการเรียนรู้ (Feedback Phase) เช่น การแจ้งผลการสอบสัมภาษณ์หลังจากสอบสัมภาษณ์เสร็จสิ้นลง เป็นต้น มีการวิจัยหลายครั้งพบว่าการที่ผู้เรียนทราบผลการเรียนรู้ได้เร็วเท่าใด ก็ทำให้การเรียนรู้มีผลดีหรือมีประสิทธิภาพสูงเท่านั้น

Cronbach (1970 : 120) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. สภาพการณ์ (Situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศรอบตัวผู้เรียน

2. ลักษณะประจำตัวบุคคล (Personal Characteristics) ได้แก่ ระดับเชาวน์ปัญญา ความถนัด ความสนใจ และความพร้อม เป็นต้น

3. ความมุ่งหมาย (Goal) ผู้เรียนต้องทราบว่าจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้นั้นคืออะไร

4. การแปลความหมาย (Interpretation) เป็นการพยายามใช้ความสามารถของผู้เรียนให้เข้าใจในบทเรียน มีการคิดเป็นเหตุและผล เพื่อแก้ปัญหาหรือทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้
5. การกระทำ (Action) หมายถึง การตอบสนองเมื่อแปลความหมายของบทเรียนนั้นแล้ว
6. ผลการปฏิบัติ (Consequence) ได้แก่ ผลที่ได้รับจากการกระทำ ซึ่งถ้าประสบผลสำเร็จก็จะนำไปใช้อีกในโอกาสต่อไป แต่ถ้าล้มเหลวก็จะย้อนกลับไปทำการแปลความหมายใหม่เพื่อปรับปรุงแก้ไขจนประสบผลสำเร็จ
7. ปฏิกริยาต่อความล้มเหลว (Reaction to Thwarting) เมื่อผู้เรียนประสบความล้มเหลวจะมีปฏิกริยาออกมา 2 รูปแบบ รูปแบบที่หนึ่ง คือ ล้มเลิกการเรียนรู้นั้น รูปแบบที่สองคือการปรับปรุงแก้ไขการแปลความหมายและการตอบสนองใหม่ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความสนใจศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน ผลการศึกษาค่าความเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า นักศึกษามีความแตกต่างกันทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม เชาวน์ปัญญา และความคิด (กมลรัตน์ หล้าสูงงษ์, 2523 : 131) อาจารย์ควรจะยอมรับและทำความเข้าใจในลักษณะดังกล่าวของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน เพราะนักศึกษาแต่ละคนเรียนได้ดีในสภาพที่แตกต่างกัน อีกทั้งมีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกันไป เฉพาะตัว รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาย่อมเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักศึกษาด้วย

2.4.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้

เมื่อพิจารณาความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) พบว่า มีผู้ให้ความหมายไว้หลายอย่างด้วยกัน ได้แก่

Keefe (1978 : 131) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ของผู้เรียน ว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญที่สุดอันหนึ่งสำหรับครู ที่จะใช้ประกอบการวิเคราะห์หาทางนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังได้เขียนถึงเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า แบบการเรียนนั้นเป็นมากกว่านวัตกรรม คือ เป็นเครื่องมือพื้นฐานแบบใหม่ในการทำงาน เป็นแนวทางใหม่ในการเรียนการสอน เป็นการมองภาพของผู้ที่เรียนที่ใหญ่กว่าและลึกซึ้งกว่าที่เคยรู้มาก่อน เป็นกรอบการทำงานพื้นฐานที่ขึ้นอยู่กับทฤษฎีและการฝึกหัดของการสอนที่สามารถจะสร้างขึ้นมาได้ ทำให้การสอนแบบใช้วิธีเดียวกับนักศึกษาทุกคนล้าสมัยไป นวัตกรรมล่าสุดทั้งหมดไม่ว่าการใช้

ประโยชน์ ผู้ร่วมงาน การวางตารางเวลาสำหรับวัด การศึกษาแบบอิสระ หรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องนำมาคิดใหม่ ในแง่คิดของรูปแบบการเรียน ไม่มีอะไรที่ด้อยไปกว่าการปฏิบัติ การวางแผน การสอน บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ลักษณะของนักศึกษาแต่ละคน

Hunt (1981 : 81) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนว่าเป็นรูปแบบที่สามารถประเมินได้ เป็นกุญแจไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพมากกว่ากับนักศึกษา ความสนใจเรื่องรูปแบบการเรียน ในขณะนี้พุ่งไปถึงที่แห่งของความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ถูกละเลยไป ความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างเรื่องรูปแบบการเรียน ยังเป็นการแนะนำให้ผู้สอนได้ใช้ในการเรียนการสอนที่เหมาะสม อีกด้วย

Dunn and others (อ้างใน อุไรรัตน์ ศรีสว. 2527 : 11) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนว่าเป็นผลรวมของความคิดของนักศึกษาเกี่ยวกับทิศทางที่นักศึกษาต้องการเรียน และได้กล่าวว่า ผู้เรียนมีความแตกต่างกันในแต่ละระดับ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ในการที่จะเรียนโดยลำพัง เป็นคู่ เป็นกลุ่ม หรือแบบยืดหยุ่นตลอดจนด้านกายภาพ เช่น ชอบเรียนในเวลา กลางวัน กลางคืน การที่เราไม่รู้เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนของนักศึกษา จะทำให้เห็นว่าเป็นความเชื่อมโยงความผิดพลาดระหว่างการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพกับสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ

Newble and Cannon (อ้างใน ดำริ กุลประสิทธิ์. 2532 : 10) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนว่า การได้รู้ว่่านักศึกษาเรียนอย่างไร (How Students Learn) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะโดยทั่วไปแล้วสิ่งแรกที่ครูมักจะสนใจก็คือเรื่องนักศึกษาเรียนอะไร (What Students Learn) แต่หลายปีที่ผ่านมา มีคำแนะนำให้จำเป็นต้องสนใจวิธีเรียนของนักศึกษา และได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงการเรียนรู้ของนักศึกษา รวมทั้งของครูด้วย มีหลายประการด้วยกัน ปัจจัยหนึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของนักศึกษา และบางทีก็อ้างไปถึงแบบการเรียน (Learning Styles) ที่นักศึกษาชอบมากกว่าด้วย ส่วนปัจจัยอื่น ๆ นั้น อาจจะจับกลุ่มอยู่ในเรื่องลักษณะการสอนและการจัดแผนกวิชา การเข้าถึงกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา มีผลกระทบต่อคุณภาพของผล การศึกษาด้วย

Page and others (อ้างใน ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล. 2525 : 8) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนว่า แบบการเรียน หมายถึง วิธีการที่ชอบในการแก้ปัญหา การคิด หรือการเรียนที่แต่ละคนชอบ บางครั้งอาจเรียกว่า แบบการคิด (Cognitive Style)

Kolb (อ้างใน ชวนสิทธิ์ สุชาติ. 2532 : 9) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนว่า เป็นผลมาจาก ลักษณะนิสัยทางพันธุกรรม ประสบการณ์เดิม และการรวมสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเน้นความแตกต่างของวิธีการเรียนพื้นฐาน 4 แบบ ที่ถือเป็นหลักในทฤษฎีการเรียนรู้แบบประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) ดังนี้

1. ประสบการณ์ตรง (Concrete Experience)
2. การสังเกตปฏิกิริยาได้ตอบหรือการสังเกตผลสะท้อนกลับ (Reflective Observation)
3. ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization)
4. การทดลองปฏิบัติ (Active Experimentation)

ประโยชน์ คูปต์กาญจนากุล (2525 : 11) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน

อัจฉรา ธรรมมาภรณ์ (2531 : 10) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้ว่า เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพต่าง ๆ ของการเรียนการสอนที่ผู้เรียนชอบ และคิดว่าเรียนได้ดีในสภาพนั้น ๆ หรือสรุปอธิบายว่าผู้เรียนชอบอย่างไร แบบ (Style) ต่าง ๆ ของการเรียน ถือว่าเป็นลักษณะที่สำคัญอันหนึ่งของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน หรือเรียกว่า "Learning Style" ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับ "วิธีการ" ที่ผู้เรียนชอบในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เช่น บางคนชอบลงมือปฏิบัติเองรวมทั้งสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ เช่น ชอบเรียนเป็นกลุ่มโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือเรียนคนเดียว เป็นต้น

คำริ กุลประสิทธิ์ (2532 : 20) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้ว่า เป็นวิธีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้านการเรียนการสอนของผู้เรียนด้วยวิธีการหรือพฤติกรรมที่ผู้เรียนใช้ในการแก้ปัญหา การคิด การเรียนและการมีสัมพันธภาพต่อบุคคลในสถานการณ์การเรียนการสอน

2.4.2 รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา

นักศึกษาแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเอง ซึ่งมีนักการศึกษาได้จัดแบ่งรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาไว้หลายท่านด้วยกัน ได้แก่

Mann and Other (อ้างใน จันทนา พรหมศิริ. 2535 : 17) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน เขาแบ่งรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนออกเป็น 8 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. แบบยินยอม (The Compliant Students) ผู้เรียนแบบนี้มีลักษณะเป็นคนที่มีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียน และชอบเข้าชั้นเรียน ตั้งใจทำงาน นอกจากเพื่อให้ถูกใจอาจารย์แล้วยังให้ถูกใจผู้ปกครองด้วย ผู้เรียนแบบนี้ไม่ชอบห้องเรียนที่ปล่อยปละละเลย ขาดระเบียบ สิ่งที่สำคัญของผู้เรียนกลุ่มนี้ คือ ต้องการความเข้าใจกับวิชาที่เรียน

2. แบบวิตกกังวล (The Anxious Dependent Students) ผู้เรียนแบบนี้มีลักษณะเป็นคนที่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนสูง รู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถในการเรียน ประกอบกับแรงกดดันจากผู้ปกครองเป็นผลให้ผู้เรียนมีความกลัวและวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียนอยู่เสมอ

3. แบบท้อใจ (The Discouraged Workers) ผู้เรียนแบบนี้มีลักษณะเป็นคนที่ไม่มี ความพึงพอใจในตนเอง เมื่อเกิดความผิดพลาด หรือบกพร่องก็มักจะโทษตัวเอง ต่ำหนีดตัวเองว่า ไม่ดี มีทัศนคติต่อตนเองในทางลบ จะทำอะไรทำให้เกิดความหมดอาลัย ท้อแท้และมีความวิตก กังวลเกิดขึ้น ชอบแยกตัวออกจากผู้อื่น

4. แบบอิสระ (The Independent) ผู้เรียนกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นผู้อาวุโสกว่าผู้อื่น อย่างเห็นได้ชัด มีสติปัญญาดี มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิสระในตนเอง ในขณะที่ผู้เรียนคนอื่น ๆ สับสนวิตกกังวล พวกนี้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของการเรียน วัตถุประสงค์ และการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์

5. แบบวีรบุรุษ (The Heroes) ผู้เรียนแบบนี้เป็นพวกอยู่แนวหน้า เป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียง โด่งดังทางการเรียน กับบทบาทการก่อประท้วง ผลงานของกลุ่มนี้มีทั้งประเภทสร้างสรรค์และสร้าง ปฏิปักษ์ และก่อให้เกิดความไม่พอใจขึ้นอย่างรุนแรงได้ ความภูมิใจในอำนาจเป็นส่วนสำคัญที่ ทำให้พวกนี้พยายามสร้างเอกลักษณ์โดยการแสดงออก

6. แบบปฏิปักษ์ (The Snipers) ผู้เรียนแบบนี้ เป็นพวกที่มองโลกในแง่ร้ายเกี่ยวกับ ความสามารถของตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ เป็นพวกหลบหลีกมักไม่ยอมเผชิญ ี่ง ๆ หนีกับอาจารย์ สร้างความขัดแย้งวุ่นวาย มีแนวโน้มเป็นปฏิปักษ์กับอาจารย์ผู้สอน

7. แบบแสวงหาความสนใจ (The Attention Seekers) ผู้เรียนประเภทนี้เน้นทางด้าน สังคมมากกว่าสติปัญญา ต้องการสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์และผู้เรียนด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น พุดคุย แสดงตัว คุยไม้ แสดงและเล่าเรื่องตลกต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสนใจเกิดการยอมรับ ในหมู่เพื่อนฝูง ในแวดวงผู้เรียน เพราะต้องการปิดบังเพื่อนเกี่ยวกับการเรียนของตนเอง

8. แบบสงบเงียบ (The Silent Students) ผู้เรียนประเภทนี้เป็นพวกที่ไม่ค่อยมีส่วนร่วม ในการอภิปรายในกิจกรรมการเรียน พุดน้อย มักจะเงียบเฉยไม่ทำอะไรทั้งในชั้นเรียนและนอก ชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีน้อย ไม่ชอบทำกิจกรรมการเรียน ทำให้เกิดความ ห่างเหินกับผู้สอน ผู้สอนไม่เข้าใจผู้เรียน เพราะผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มน้อย

Rezler and French (อ้างใน ดำริ กุลประสิทธิ์, 2532 : 23) ได้ทำการศึกษาแบบ การเรียนของนักศึกษาสาธารณสุขไว้ และได้แบ่งแบบการเรียนออกได้เป็น 6 แบบคือ

1. แบบนามธรรม (Abstract) นักศึกษาแบบนี้ชอบการเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎี สมมติฐาน ี่งเกี่ยวข้องกับกฎและมโนทัศน์

2. แบบรูปธรรม (Concrete) นักศึกษาแบบนี้ชอบการเรียนรู้ในสิ่งที่ได้เห็นและได้สัมผัส อันเป็นการฝึกหัดเกี่ยวกับทักษะ

3. แบบรายบุคคล (Individual) นักศึกษาจะชอบเรียนหรือทำงานตามลำพังมั่นใจ ในตนเอง และมีความคิดเป็นอิสระ

4. แบบร่วมมือ (Interpersonal) นักศึกษาแบบนี้ชอบเรียนหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยสร้างสัมพันธภาพกับอาจารย์และเพื่อนนักศึกษา

5. แบบผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher Structure) นักศึกษาชอบเรียนกับอาจารย์ ในชั้นเรียน มีวัตถุประสงค์ในการเรียนแน่นอน และมีการกำหนด การมอบหมายงานชัดเจน

6. แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Structure) นักศึกษาแบบนี้ชอบการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน แต่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง

Bandt (อ้างใน ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล. 2525 : 25) ได้แบ่งแบบการเรียนรู้ของ นักศึกษาไว้ 12 แบบ โดยเขามองว่า แบบการเรียนรู้มีพื้นฐานมาจากการรวมเอาทักษะและ ความสามารถพิเศษแบบการเรียนรู้แต่ละแบบสามารถอธิบายโดย “ปริมาตรแห่งการเรียนรู้” ดังนี้

1. แบบนักเล่นกลลวงตา (The Illusionist) ผู้เรียนแบบนี้ใช้เวลาส่วนใหญ่เพื่อการเรียนรู้ อย่างจดจ่อ เขาจะเรียนร่วมกับเพื่อน เพื่อให้ตัวเองรู้สึกว่าเป็นอิสระสำหรับการเรียนรู้ และเขาชอบ ที่จะเขียนสรุปคำบรรยายใหม่อีกครั้ง เพื่อสะดวกและเข้าใจง่าย บางครั้งก็จะทำการบ้านสำหรับ วันต่อไป มีความสนใจที่จะหาคำตอบที่ถูกต้องให้เร็วที่สุด ในขั้นสุดท้ายเขาจะกลับมาทบทวน เนื้อหาและทำเครื่องหมายหรือจุดโน้ตไว้ เพื่อจะสามารถหาอ่านได้ง่ายในภายหลัง เขาใช้เวลา ส่วนใหญ่เพื่อการเรียนรู้ แต่ในความเป็นจริง เขาเรียนรู้ได้เพียงเล็กน้อยในการสอบจะสามารถตอบ ได้ดี แต่ในด้านความรู้ความเข้าใจนั้นมีน้อย เพราะการใช้วิธีรับท่องหนังสือแบบท่องจำ แต่ละเลย การเรียนรู้ แบบการเรียนรู้แบบนี้จะช่วยลดความกังวล แต่จะช่วยให้ผู้เรียนเก่งในเนื้อหาได้น้อยมาก

2. แบบนักใฝ่สันติภาพ (The pacifist) นักใฝ่สันติภาพจะแตกต่างจากพวกนักเล่นกล ลวงตาในขั้นต้น คือพวกรักความสงบจะสนใจงานของเขาอยู่ในระดับต่ำคือ เขาเรียนไปโดย อัตโนมัติไม่ได้ใช้ความคิดเลย เวลาเรียนมักจะใช้เวลาสำหรับการพักผ่อน และในอีกลักษณะหนึ่ง คือ การหนีความจริง เมื่อเข้าห้องเรียน เขาจะลอกหรือจดทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้ฟังได้ยินลงไป แต่หลังจากนั้นก็ไม่สามารถจำข้อความหรือสิ่งที่จดมาได้ ในทำนองเดียวกัน เมื่อเขาเรียนเนื้อหา ในหนังสือ ตาของเขาจะดูทุกคำและขีดเส้นใต้หน้าต่าง ๆ แต่เมื่อผ่านไปก็ไม่สามารถนึกถึง คำอธิบาย หรือข้อถกเถียงของย่อหน้าที่ผ่านมาได้ ผู้เรียนแบบนี้หวังจะให้ถ้อยคำที่ผ่านหูและตา ของเขาแปลงไปสู่ความรู้ที่มีความหมายโดยอัตโนมัติเลยโดยไม่ต้องคิด แต่ในความเป็นจริง คำต่าง ๆ นั้นเป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น ฉะนั้น การเรียนรู้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จนกว่า คำดังกล่าวจะแปลงไปสู่ความรู้สึก (Sense) ของสิ่งที่เป็นตัวแทน ซึ่งในการนี้ต้องการความ เกี่ยวข้อง สังเกตเอาใจใส่ คิดและตั้งคำถามและอื่น ๆ อีกมาก แม้ว่าพวกเรียนแบบนี้จะเข้า ห้องเรียนเป็นประจำ และขีดเส้นใต้ทุก ๆ บทเรียน แต่เขาก็จะจบลงด้วยความรู้เพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จะทำงาน

3. แบบมนุษย์เจ้าความคิด (The Idea Man) นักศึกษาพวกนี้ดูเหมือนจะมีทฤษฎีส่วนตัวหรือเกร็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่สัมพันธ์กับหัวข้อต่าง ๆ เป็นส่วนตัวของเขาเอง มักจะถามคำถามที่ท้าทายในห้องเรียน และมักเห็นบ่อย ๆ ว่าเขามักจะคุยกับผู้สอนต่อมากายหลัง ชอบที่จะคุยแต่ไม่ชอบนั่งศึกษาให้ลึกซึ่งตามลำพังด้วยเหตุนี้เอง ผู้เรียนแบบนี้จึงมีข้อมูลน้อยมากในการสนับสนุนทัศนะและแนวคิดที่เขาเสนอ อย่างไรก็ตาม พวกนี้จะมีพรสวรรค์ได้เปรียบในการเรียนในรายวิชาที่กว้าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป ทั้ง ๆ ที่ผู้เรียนแบบนี้ไม่ค่อยตระหนักถึงความได้เปรียบดังกล่าว เพราะว่าเขายืนยันที่จะหลีกเลี่ยงการเรียนรู้อะไรที่จริงจัง ซึ่งมีความจำเป็นต่อการอธิบายความเข้าใจในแนวคิดที่เขาเสนอ รายวิชาที่เน้นรายละเอียดจะมีความยุ่งยากเป็นพิเศษสำหรับผู้เรียนประเภทนี้

4. แบบนักสืบ (The Detective) ในทางตรงข้าม จากพวกมนุษย์เจ้าความคิด คือพวกนักสืบ กล่าวคือ ผู้เรียนประเภทนักสืบนี้ เป็นพวกที่อุทิศเวลาเพื่อการแสวงหารายละเอียดทุกอย่าง ทั้ง ๆ ที่เขาทำงานหนัก แต่ไม่สามารถทำข้อสอบประเภทที่ถามบางอย่างมากกว่าถามความจำเนื้อหาได้ ด้วยเหตุที่ผู้เรียนแบบนี้มุ่งความสนใจไปที่ส่วนล่างของปิรามิดแห่งการเรียนรู้ คือรายละเอียด ทำให้เขาไม่สามารถรู้ในประเด็นที่กว้างขึ้น และหลักการทั่ว ๆ ไป ซึ่งส่วนนี้มีความจำเป็นจัดระเบียบและผสมผสานเนื้อหา แนวทางศึกษาพวกนี้เสียเวลาเรียนไปโดยเปล่าประโยชน์ เพราะไม่สามารถจับประเด็นที่สำคัญ ๆ ได้ อีกทั้งไม่สามารถรวบรวมประเด็นต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเข้าเป็นกลุ่มเพื่อทำให้การเรียนง่ายขึ้น ผู้เรียนประเภทนี้มักจะหลีกเลี่ยงการคุยในห้องเรียน ด้วยเกรงว่าอาจจะพลาดประเด็นที่สำคัญบางประเด็นไป

5. แบบนักโทษทางปัญญา (The Cognitive Prisoner) ผู้เรียนแบบนี้เป็นผู้ที่จำกัดวงมาก คือจะอาศัยความจำ และความระลึกในการเรียนรู้ และบางครั้งก็สามารถจับเนื้อหาทางสติปัญญาในระดับความเข้าใจได้ดี แต่ความยุ่งยากของผู้เรียนแบบนี้คือ การนำสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ เปรียบเสมือนคล้ายกับเขาทุบก้ำแพงหิน ซึ่งแยกระดับความเข้าใจออกจากระดับการนำไปใช้ รายวิชาเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ หรือการทดลองจะไม่เหมาะกับผู้เรียนแบบนี้ เขาจะใช้วิธีการเรียนที่ใช้ความสามารถน้อยที่สุดในการทำงาน เป็นต้นว่าการมองหาคำตอบก่อนที่จะพยายามทำโจทย์ การลอกงานหรือบอกการบ้านของผู้อื่น และการจดจำตัวอย่างสำคัญจากหนังสือ

6. แบบผู้ชำนาญเฉพาะ (The Technician) อีกด้านหนึ่งของก้ำแพงที่คุมขังพวกนักโทษทางปัญญา ก็คือพวกชำนาญเฉพาะ พวกนี้เก่งในการทำสิ่งต่าง ๆ และมักแสดงให้เห็นถึงความสามารถในเชิงประดิษฐ์และสามัญสำนึกที่น่าทึ่ง เพื่อที่จะมีสติปัญญาเหนือกว่าคาดไม่ถึง การเรียนที่มุ่งความรู้จะเป็นปัญหายุ่งยากมากสำหรับผู้เรียนประเภทนี้ เพราะว่าเขามักจะให้ความสนใจกับการระลึก (Recall) และในแนวทางที่จะใช้ความเข้าใจจากประสบการณ์มากกว่าจาก

ความรู้เดิมในเรื่องนั้น เขาจะประสบความสำเร็จ ถ้าเลือกอาชีพซึ่งเป็นอิสระออกไปจากการเรียนแบบมีศูนย์กลางที่ความรู้ (Knowledge Centered Learning)

7. แบบโดดเดี่ยว (The Isolationist) บุคคลประเภทนี้จะรู้มาก แต่มีความยุ่งยาก เพราะความรู้ของเขาในเรื่องต่าง ๆ แต่ละเรื่องนั้นแยกออกมาจากเรื่องอื่น ๆ ทั้งหมด เขาสามารถรายงานสิ่งที่นักทฤษฎีคนสำคัญคิด แต่ไม่สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของแนวคิดเหล่านั้นได้ และไม่สามารถรวมหัวข้อย่อย เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ สำหรับนักศึกษาประเภทนี้ การท้าทายทางวิชาการไม่ใช่สิ่งสำคัญที่จะให้ได้มาซึ่งความรู้ แต่ควรจะต้องสิ่งที่เขารู้เข้าด้วยกัน เพื่อว่าสมรรถภาพของเขาจะได้อรรถประโยชน์ทั้งทางแนวราบและแนวตั้งของปิรามิดแห่งการเรียนรู้ได้ดีเท่ากัน

8. แบบนักปรับปรุง (The Revisionist) ผู้เรียนประเภทนี้มีแนวคิดที่แน่นอนหรือมีค่านิยมซึ่งเขาพิจารณาไปสู่ส่วนรวมต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาควรจะเรียน สิ่งที่เขาศึกษาเป็นการทำงานกว้างจนกระทั่งจัดหาสิ่งมาสนับสนุนในทัศนคติดังกล่าวแบบการเรียนรู้ประเภทนี้ นำไปสู่การรับรู้ และการตีความที่ต้องเลือกเฟ้น ซึ่งอาจจะเป็นการบิดเบือนมากกว่าที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้น นักปรับปรุงมักจะประสบความสำเร็จลำบากในการเรียนบ่อย ๆ หากจะทำงานให้ได้ดี แนวทางในการเรียนของพวกนี้จะต้องคำนึงถึงการขยายเพื่อรวบรวมความเข้าใจในการตีความเนื้อหาที่มีให้เลือกมากมาย รวมทั้งผู้เรียนแบบนี้ต้องพัฒนา เหตุผลให้ชัดเจน เพื่อทัศนคติที่เขายึดถืออยู่

9. แบบมายา (The Shadow) ในเวลาใดเวลาหนึ่ง นักศึกษาทุกคนใช้วิธีคิดตามการเรียนรู้ หรือรีบท่องหนังสือ สำหรับคนที่เตรียมบทเรียนโดยทั่วไป เป็นอย่างดีแล้ว จะแสดงวิธีการชัดเจนที่จะปิดบังประเด็นสุดท้ายที่ยังคงเหลืออยู่ก่อนทำการสอบ พยายามหลีกเลี่ยงการศึกษาแบบเคร่งเครียด ดังนั้น เขาจะได้เปรียบในแง่ที่ได้รับการกระตุ้นทางประสาท ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับความตื่นเต้น เขามุ่งไปยังการสอบในนาทีสุดท้าย และรีบอ่านคำถามให้หมดเร็วเท่าที่จะทำได้ เพื่อจะคิดหาคำตอบก่อนที่คำตอบที่เขาอ่านมาจะหายไปจากความจำ ข้อจำกัดของแนวทางนี้แน่นอนที่สุดจะแสดงออกมาเมื่อผู้เรียนแบบนี้ไม่อาจทำหน้าที่ในการงานได้ดี หรือสามารถศึกษาชั้นบัณฑิตศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. แบบปิดบัง (The Mask) นักศึกษาบางพวกใช้หน้ากากปิดบังอำพรางตัวเองระหว่างที่เขาเรียนรู้ทางวิชาการ ลักษณะการปิดบังของนักศึกษาลักษณะหนึ่งคือ การแสดงให้เห็นถึงความสับสนในความหมัดหวัง เขายืมสมุดจดรายวิชาของคนอื่น ขอร้องให้เพื่อนช่วยเหลือในการทำการบ้านของตนเอง ลักษณะของการปิดบังอีกประการหนึ่งคือ นักศึกษาประเภทนี้พยายามที่จะทำให้เพื่อนคนอื่น ๆ เชื่อมมั่นว่า เขาอ่านหนังสือเพียงเล็กน้อย แต่จริง ๆ แล้ว เขาขยันอ่านหนังสืออย่างเต็มที่ ทั้งนี้เขามีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เพื่อนนักศึกษาคนอื่น ๆ ไม่ได้อ่านหนังสือ วิธีการแบบนี้อาจช่วยให้ผู้เรียนแบบนี้เรียนเนื้อหาบางส่วนได้ดีกว่าเพื่อน ๆ แต่ปัญหาตามมาคือ

เมื่อประกาศเกรดออกมา เพื่อน ๆ ก็จะทราบว่าคุณเรียนแบบนี้ปิดบังหลอกหลวง ผู้เรียนแบบนี้อาจเรียนได้ดี แต่ขณะเดียวกัน เขาก็ไม่อาจมองเพื่อนร่วมห้องได้สนิท

11. แบบนักปฏิบัติ (The Pragmatist) ผู้เรียนแบบนี้จะสร้างความพยายามที่จะค้นหาสิ่งที่เขามุ่งหวังในการเรียน และดำเนินไปนอกแนวทางของเขา เพื่อที่จะทำให้พอใจในสิ่งที่คาดหวังเหล่านั้น เมื่อพวกนี้เลือกสาขาวิชาเรียน หรือโปรแกรมการเรียนอย่างระมัดระวัง เขาได้เปรียบในเรื่องของการแสวงหาโอกาสให้กับตนเอง และรักษาแนวทางในการศึกษาอย่างเคล่วคล่อง (Active) แม้ว่าเขาจะไม่ค่อยทำทนายความคิดของผู้สอนในที่สาธารณะก็ตาม เขาก็มีแบบการเรียนรู้ที่ให้ประสิทธิผลสูง เมื่อเขายอมทำตามโดยปราศจากข้อสงสัย แบบการเรียนรู้แบบนี้จะไม่ค่อยมีประสิทธิภาพนัก เพราะว่า การเรียนรู้ทางวิชาการนั้น มีพื้นฐานมาจากการแลกเปลี่ยนความคิดโดยอิสระ การตั้งคำถามตลอดจนการนำเอาคำตอบต่าง ๆ มาทบทวนคิดใหม่ นักวิชาการที่ยอมรับสถานภาพของตนเองมากเกินไป โดยไม่ใช้ความคิดนั้นจะไม่ก่อให้เกิดผลอันใด

12. แบบนักสร้างสรรค์ (The Innovator) เป้าหมายเบื้องต้นของนักสร้างสรรค์คือ การสร้างความรู้สึกส่วนบุคคลนอกเหนือสิ่งที่เขาเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงแนวทางการวิจารณ์และเข้าใจเนื้อหาให้ลึกลงไปอีก นักศึกษาประเภทนี้มักอ่อนไหวต่อความแตกต่างระหว่างความรู้และความคิดเห็นแบบการเรียนรู้ของเขายืดหยุ่นได้ และปล่อยให้เขาจัดการกับขอบเขตของหัวข้อมากมาย ความยุ่งยากที่สำคัญของเขาเกิดขึ้นมาเมื่อเขามุ่งถือแนวการเข้าใจในระดับลึก และนวัตกรรมมากเกินไปจากการที่พุ่งความสนใจส่วนใหญ่ไปที่ระดับความเข้าใจของปิรามิดแห่งการเรียนรู้ บางครั้งเขาก็ละเลยในระดับความจำ และความระลึกได้ ในขณะที่ระดับดังกล่าวก็มีความสำคัญ ผู้เรียนแบบนี้มักจะสับสนในรายวิชาเกี่ยวกับการสำรวจพื้นฐาน ซึ่งมุ่งความรู้กว้าง ๆ มากกว่าที่จะมุ่งไปยังส่วนลึก นักสร้างสรรค์มีแนวโน้มที่จะดำเนินชีวิตไปอย่างเหี่ยวแห้งในปีแรกของการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย แต่จะมีชีวิตชีวา เมื่อเขาได้ศึกษาในรายวิชาในระดับสูงขึ้น และทำทนายมากกว่า

จากรูปแบบการเรียนรู้ทั้ง 12 แบบข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่ามีลักษณะที่คาบเกี่ยวกันถึงกัน บางครั้งไม่อาจจะแยกออกจากกันได้โดยเด็ดขาดในแต่ละแบบ และแบบการเรียนรู้บางแบบมีลักษณะที่คล้ายกันไม่สามารถแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด โดยเฉพาะในสังคมไทยการจัดการเรียนการสอนไม่มีผลทำให้นักศึกษามีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันมากนัก

Stone (อ้างใน ชวนสิทธิ์ สุชาติ. 2532 : 15) แห่งศูนย์วิทยาศาสตร์สาธารณสุข มหาวิทยาลัยวิสคอนซินเมดิสัน ได้พัฒนาเครื่องมือทางการศึกษาที่เรียกว่า The Preferred Learning Style Index และนำมาใช้กับนักศึกษาแพทย์และนักศึกษาพยาบาลโดยได้แบ่งแบบการเรียนรู้ออกเป็น 2 แบบ คือ

1. แบบรับ (The Receptive Style) ผู้เรียนแบบนี้ชอบที่จะได้รับความรู้โดยวิธีประพัตินิยม (Traditionally Organized Form) พอใจวิธีสอนแบบบรรยายชอบดูการสาธิตจากครูอ่านหนังสือเฉพาะที่ครูกำหนดให้ และชอบที่จะให้ครูบอกว่าควรจะทำอะไร

2. แบบค้นพบด้วยตนเอง (The Discovery Style) ผู้เรียนแบบนี้ ชอบศึกษาโครงสร้างหรือหลักการที่สำคัญ ๆ มากกว่ารายละเอียดเนื้อหาวิชา พอใจจะรับความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง ชอบวิธีสอนแบบที่มีกิจกรรมการอภิปราย ชอบการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การศึกษารายบุคคล การมอบหมายงานให้รับผิดชอบและการศึกษาแบบที่ให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา

Schmeck (อ้างใน พรทิพย์ บุญรอด. 2534 : 26-27) ที่ได้กล่าวถึงแบบการเรียนว่าเป็นการสะท้อนถึงวิธีการเรียนที่ชอบมากกว่าของนักศึกษา และใช้ประโยชน์ได้มากกว่าวิธีการเรียน เพราะได้รวมเอาองค์ประกอบของเคลื่อนไหว ทักษะคิด และแบบการเรียนรู้ไว้ด้วย ซึ่งแบบการเรียนตามที่ Schmeck ได้กล่าวไว้ นั้น สัมพันธ์กันระหว่างบุคลิกภาพและวิธีการเรียน อันจะนำไปสู่ผลของการเรียน ซึ่งได้แบ่งแบบการเรียนออกเป็น 3 มิติ คือ 1. แบบลึก (Deep) 2. แบบละเอียด (Elaborative) และ 3. แบบตื้น (Shallow) โดยได้แสดงไว้ดังนี้คือ

ตารางที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนกับวิธีเรียน กลยุทธ์การเรียน และผลของการเรียน

แบบการเรียน	วิธีการเรียน	กลยุทธ์การเรียน	ผลของการเรียน
แบบลึก (Deep)	แบบความคิด รวบยอด (Conceptualizing)	การจับกลุ่ม การเปรียบเทียบ การจัดกลุ่มตรงกันข้าม ฯลฯ	การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ การประเมิน สรุป
แบบละเอียด (Elaborative)	แบบส่วนบุคคล (Personalizing)	การคิดอย่างมีประสิทธิผล การอ้างอิงด้วยตนเอง การให้ตัวอย่าง การแปลเป็นภาษาและภาพลักษณ์	การนำไปใช้ การพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาทักษะทางสังคมและความเข้าใจคน
แบบตื้น (Shallow)	แบบจดจำ (Memorizing)	การท่องซ้ำ	การบรรยายสิ่งที่ได้ศึกษาไป การคัดลอก

Werren (อ้างใน พรทิพย์ บุญรอด. 2534 : 22) ได้แบ่งแบบการเรียนไว้ 2 แบบด้วยกัน คือ

1. แบบนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered) ประมาณครึ่งหนึ่งของพวกนี้ชอบการเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยการจัดชั้นเรียนแบบปล่อย ๆ ไม่มีตำราหรืองานมาบังคับ ชอบการสัมมนามากกว่าการบรรยาย และชอบเรียนในสิ่งเกี่ยวกับความสนใจของพวกเขา
2. แบบผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Instructor-Centered) อีกครึ่งหนึ่งจะรู้สึกว่าพวกเขาเรียนได้มากที่สุดในการจัดชั้นเรียน โดยมีงานมอบหมายและแสดงความต้องการออกมาชัดเจน ชอบให้ผู้สอนบรรยายกลุ่มใหญ่ ๆ มากกว่าสัมมนา และชอบการเรียนที่เป็นทางการและจัดวางแผนการสอน

Grasha and Reichman (อ้างใน สุพัฒน์ เศรษฐมกุล. 2536 : 28) ได้พัฒนาและแบ่งประเภทของรูปแบบการเรียนของผู้เรียนออกเป็น 6 แบบ ซึ่งผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. แบบอิสระ (Independent) หมายถึง ลักษณะของผู้เรียนที่ชอบคิดทำเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองแต่จะฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เขาจะตั้งใจศึกษาเรียนรู้เฉพาะเนื้อหาที่ตนเองรู้สึกว่าสำคัญ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองสูง
2. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) หมายถึง ลักษณะของผู้เรียนที่ไม่สนใจเรียนเนื้อหาวิชาในชั้นเรียนตามแบบแผน มักไม่ชอบมีส่วนร่วมภายในชั้นเรียน ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน
3. แบบร่วมมือ (Collaborative) หมายถึง ลักษณะและวิธีการเรียนของผู้เรียนที่ชอบทำงานเป็นกลุ่ม ชอบการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันกับอาจารย์และเพื่อน ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนเสมอ ชอบการเรียนในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้มีการอภิปราย เพื่อให้มีความเข้าใจเรื่องที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น และชอบช่วยเหลือเพื่อนเกี่ยวกับการเรียน
4. แบบพึ่งพา (Dependent) หมายถึง ลักษณะและวิธีการเรียนของผู้เรียนที่คิดว่าอาจารย์เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ รู้สึกว่าเนื้อหาวิชาในตำราและคำบรรยายถูกต้อง ชอบให้อาจารย์เน้น เนื้อหาตอนที่สำคัญ และชอบข้อสอบที่ออกตรงตามตำราหรือที่อาจารย์สอนชอบการแนะแนวทางการเรียน ไม่ค่อยชอบการอภิปรายในชั้นเรียน นาน ๆ ครั้งที่จะศึกษาเนื้อหาวิชาที่อยู่ นอกเหนือจากตำรา
5. แบบแข่งขัน (Competitive) หมายถึง ลักษณะและวิธีการเรียนของผู้เรียนที่ชอบแข่งขันกับเพื่อนเพื่อให้ได้คะแนนดีกว่าเพื่อน ๆ อันจะทำให้อาจารย์สนใจหรือชมเชย มักคิดว่าการเรียนเป็นเสมือนการแข่งขันซึ่งตนเองต้องเป็นผู้ชนะเสมอ ผู้เรียนที่ชอบแบบการเรียนแบบนี้ จะมีความขยันหมั่นเพียรเพื่อสอบให้ได้คะแนนดีกว่าคนอื่น ๆ

6. แบบมีส่วนร่วม (Participant) หมายถึง ลักษณะและวิธีการเรียนของผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียน มีความเอาใจใส่ในการเรียน มีความรับผิดชอบ ชอบเข้าชั้นเรียน ชอบนั่งใกล้อาจารย์ผู้สอน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด แต่จะมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่อยู่นอกเหนือจากเนื้อหาวิชาที่เรียนน้อย

จากรูปแบบการเรียนที่ได้กล่าวมา สามารถนำมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้รูปแบบการเรียนของ Grasha and Reichman เป็นหลักเปรียบเทียบกับรูปแบบการเรียนของคนอื่น ๆ ดังนี้

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบรูปแบบการเรียนแบบต่าง ๆ

Grasha and Reichman	Mann and Others	Bandt and Others	Rezler and French	Stone	Werren
แบบอิสระ (Independent)	แบบอิสระ	แบบมாயา แบบผู้ชำนาญเฉพาะ แบบนักสืบ	แบบรายบุคคล แบบผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง แบบบูรณาการ	แบบค้นพบ ด้วยตนเอง	- แบบผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง
แบบหลีกเลี่ยง (Avoident)	แบบท้อใจ แบบปฏิบัติ		แบบผู้สอนเป็น ศูนย์กลาง แบบนามธรรม	แบบรับ	แบบผู้สอนเป็น ศูนย์กลาง
แบบร่วมมือ (Collaborative)	แบบแสวงหาความ สนใจ	- แบบนักปฏิบัติ			
แบบพึ่งพา (Dependent)	แบบยินยอม แบบสงบเงียบ	- แบบนักใฝ่สันติภาพ			
แบบแข่งขัน (Competitive)		แบบนักโทษทางปัญญา แบบปิดบัง แบบโดดเดี่ยว			
แบบมีส่วนร่วม (Participant)		แบบนักเล่นกลลงตา - แบบเจ้าความคิด			
	แบบวีรบุรุษ แบบวิตกกังวล	แบบนักสร้างสรรค์ - แบบนักปรับปรุง			

จากรูปแบบการเรียนที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนควรจะมุ่งให้ความสนใจไปที่ตัวผู้เรียนเป็นประการสำคัญ ทั้งความแตกต่างในด้านบุคลิกภาพ ลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน และรูปแบบการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนการสอนจะเกิดผลดีและประสบความสำเร็จได้นั้นผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนของผู้เรียนและนำไปพัฒนาการสอนควบคู่กันไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งแบบการเรียนแต่ละแบบของผู้ศึกษาวิจัยแต่ละคน สังเกตได้ว่าบางแบบมีลักษณะที่คล้ายคลึงเปรียบเทียบกันได้ จะแตกต่างกันบ้างในส่วนของการละเอียดเพียงเล็กน้อย แต่หากพิจารณาจากแบบการเรียนทั้ง 6 แบบของ

Grasha and Reichman แล้ว จะเห็นได้ว่าแบบการเรียนนั้นนับว่าครอบคลุม ไม่เป็นการแบ่งที่ละเอียดแยกย่อยออกไปมากนัก ทำให้เห็นภาพของแต่ละแบบการเรียนได้ชัดเจนอย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เรื่องของการคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลัก ว่าเขาชอบแบบการเรียนแบบใด ผู้สอนพึงจัดการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับแบบการเรียนของเขาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2523 : 23) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนจะเกิดได้ดีนั้นก็ต่อเมื่อแบบการสอนของครูมีความสัมพันธ์กับแบบการเรียนของนักศึกษา ครูจึงต้องศึกษาและพัฒนาแบบการสอน (Teaching Styles) คู่ไปกับการเรียนรู้แบบการเรียน (Learning Styles) ของนักศึกษา

2.5 ลักษณะของผู้เรียน

องค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนคือ ตัวผู้เรียน ผู้สอน ไม่ว่าจะเป็นผู้สอนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษาก็ตาม การที่จะดำเนินการสอนได้ดีและมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อได้รู้จักและเข้าใจลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นอย่างดี ความสนใจและการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญยิ่ง เพราะนอกจากบทบาทของนักศึกษาจะมีมากขึ้นทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมแล้ว การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษายังมุ่งไปที่คุณภาพและการพัฒนาผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มากน้อยแค่ไหนเพียงไร ยิ่งกว่าจะพิจารณาแต่เพียงว่าจะสอนอะไรได้แค่ไหนอย่างที่เคยปฏิบัติกันมา (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2523 : 37-38) การศึกษาลักษณะของผู้เรียนจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเหมาะสมขึ้นทำให้ช่องว่างระหว่างอาจารย์และนักศึกษาน้อยลง ช่วยให้การจัดเนื้อหาวิชาเป็นไปตามลักษณะธรรมชาติของผู้เรียน

ลักษณะทั่วไปของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ ผู้ที่มีอายุประมาณ 17-26 ปี ซึ่งจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยธรรมชาติแล้วจะเป็นผู้ที่มีอารมณ์รุนแรง มีอุดมคติสูง มีความสามารถทางพุทธิปัญญาสูง มีความอดทน มีความรับผิดชอบ มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบความเป็นอิสระ มีความหวังและความตั้งใจสูง สนใจต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สนใจการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการประดิษฐ์ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนค่อนข้างสูง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2523 : 45)

ในด้านของความสำเร็จในการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยหรืออุดมศึกษานั้น มีงานศึกษาของสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการศึกษา งานหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษาวิทยาลัยต่าง ๆ ในมลรัฐเท็กซัส ระหว่างปี ค.ศ. 1952 - 1966 พบว่าปัจจัยอย่างน้อย 4 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในวิทยาลัยคือนอกจาก

เรื่องของความสามารถทางวิชาการแล้ว ยังมีปัจจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาการปรับปรุงทางวิชาการและทัศนคติทางวิชาการซึ่งจะร่วมกันพิจารณาว่าการแสดงออกทางด้านวิชาการจะสูงปานกลางหรือต่ำหรือไม่ ความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสี่มีอิทธิพลต่อความพอใจและความสำเร็จทางการศึกษา ประกอบด้วย (อึ้งในพรทิพย์ บุญรอด. 2534 : 16)

ความสามารถด้านวิชาการ (Academic Ability) หรือศักยภาพการเรียนรู้ (Learning Potential) หมายถึงความสามารถด้านสติปัญญาสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งบุคคลแต่ละคนมีแตกต่างกันไป เป็นเรื่องสำคัญที่นักศึกษาจะต้องรู้ศักยภาพของตนเองว่าอ่อนหรือเก่งเพื่อที่จะได้วางแผนการศึกษาตามไปด้วยได้

สัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาหรือภูมิหลังทางการเรียน หมายถึง พื้นฐานของความรู้ที่นักศึกษามีอยู่แล้ว สำหรับนักศึกษาใหม่แล้ว ทักษะการเขียน และการอ่านที่มีประสิทธิภาพเป็นความต้องการที่สำคัญสำหรับการศึกษาให้สำเร็จในวิทยาลัย

การปรับปรุงด้านวิชาการหรือพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ทักษะทางการศึกษาเบื้องต้นของนักศึกษา และประสิทธิภาพในการแสดงออกทางกิจกรรมการศึกษาของนักศึกษา นักศึกษาใหม่ส่วนมากต้องปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการเรียนเพื่อที่จะรับมือกับขบวนการวิชาการ เช่น การจดโน้ตธรรมดา วางโปรแกรมคำสั่งสอน การสอบไล่ และการวิจัยอิสระ ประสิทธิภาพในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย จะขึ้นอยู่กับการใช้เทคนิคที่มีประสิทธิภาพของนักศึกษา สำหรับการจัดระเบียบและการทำกิจกรรมการศึกษาให้สำเร็จ

ทัศนคติทางวิชาการ หรือการกระตุ้นในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกและคาดหวังของนักศึกษาเกี่ยวกับวิทยาลัยและการยอมรับและความต้องการสำหรับการเรียนรู้วิชาการของนักศึกษา การแสดงออกทางการศึกษาของนักศึกษา ได้รับอิทธิพลมาจากความกดดันทางสังคมทั้งทางบวกและทางลบ จากการปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ และอื่น ๆ การได้รู้ว่าเขาต้องการอะไรจากวิทยาลัย และทำไมเขาจึงต้องการเป็นกฏเกณฑ์ไปสู่ทัศนคติทางวิชาการที่ดี และความเข้าใจที่ลึกซึ้งซึ่งเช่นนั้น มีอิทธิพลอย่างสำคัญโดยระดับของครอบครัวและการยอมรับกลุ่มเพื่อนและช่วยให้ได้รับประสบการณ์โดยนักศึกษา

ในเรื่องของการเรียนที่มีประสิทธิภาพนี้ การวางแผนการเรียนก็นับว่ามีความสำคัญดังที่นิยะดา ศรีจันทร์ (2531 : 21) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการวางแผนการเรียนว่ามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดเวลา นักศึกษาจะต้องจัดแบ่งเวลาส่วนหนึ่งของแต่ละวันไว้สำหรับการศึกษาบทเรียนโดยเฉพาะวิธีที่ถูกคือหาเวลาทบทวนบทเรียนซ้ำ ๆ เป็นระยะ ๆ ควรเลือกเวลาที่สดชื่นไม่ยุ่งเหยิงนอนหรือไม่เหนื่อยจนเกินไป ระยะเวลาของแต่ละครั้งควรพอเหมาะไม่ยาวนานหรือสั้นเกินไป

2. เลือกสถานที่ สถานที่ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การศึกษาบทเรียนมีประสิทธิภาพหรือไม่ หลักคือหาสถานที่ซึ่งมีสิ่งดึงดูดความสนใจจากบทเรียนให้น้อยที่สุด

3. วางแผนให้รางวัลกับตัวเองจากการทบทวนบทเรียน สำหรับนักศึกษารางวัลก็คือปริญญาซึ่งก็มักจะอีกหลายปี เกรดก็ยังอีกหลายเดือนหรือหลายอาทิตย์ข้างหน้า รางวัลก็คือปริญญาซึ่งก็มักจะอีกหลายปี เกรดก็ยังอีกหลายเดือนหรือหลายอาทิตย์ข้างหน้า รางวัลบางครั้งจึงไม่แรงพอ เพื่อแก้ปัญหานี้ นักศึกษาควรวางแผนระยะสั้นสำหรับการให้รางวัลตัวเองหลังการศึกษาบทเรียนแต่ละครั้ง เช่น บอกกับตัวเองหลังการเรียนบทเรียนนี้จบ ก็จะได้อาหารอร่อยสักจาน หรือโปรแกรมทีวีสักเรื่อง เป็นต้น

นอกจากนี้ นิยะดา ศรีจันทร์ ยังได้กล่าวถึงเทคนิคการเรียนที่มีประสิทธิภาพไว้ว่า เทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสมนั้น จะเป็นกุญแจไปสู่ความสำเร็จในการเรียนระดับมหาวิทยาลัย คนที่มีศักยภาพทางสติปัญญาเท่าเทียมกัน อาจมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันทั้งนี้เพราะใช้เทคนิคทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพไม่เท่าเทียมกัน หรือคนที่มีศักยภาพทางสติปัญญาดีกว่าสามารถมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เท่าเทียมกับคนที่มีศักยภาพทางสติปัญญาสูงกว่า ทั้งนี้เพราะใช้เทคนิคทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า นักศึกษาทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ ให้สำเร็จได้ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบแวดล้อมหลายประการแต่สิ่งหนึ่งที่แน่นอนก็คือ การฝึกนิสัยที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิธีเรียน และการใช้เทคนิคการเรียนที่มีประสิทธิภาพ การที่จะฝึกตัวเองให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการเตรียมตัว มีการวางแผนเพื่อบังคับตัวเองให้พร้อมที่จะเรียนรู้

เรื่องของเทคนิคหรือวิธีการเรียนในมหาวิทยาลัยเพื่อให้สำเร็จหรือเกิดประสิทธิภาพนั้น มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้หลักและคำแนะนำไว้หลายแนวด้วยกัน เช่น Hill (อ้างใน พรทิพย์ บุญรอด. 2534 : 18) ได้ให้ข้อเปรียบเทียบแนวปฏิบัติของนักศึกษาที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงการเปรียบเทียบแนวปฏิบัติของนักศึกษาที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ ตามแนวทางของ Hill

นักศึกษาที่ประสบความสำเร็จ	นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จ
1. เข้าฟังการบรรยาย ฟังการบรรยายสรุปและฝึกปฏิบัติเป็นประจำ	1. ขาดการเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าว
2. จดบันทึกทุกครั้งทั้งที่ฟังบรรยาย และเขียนใหม่ให้ดีขึ้นในวันเดียวกัน	2. ไม่มีการเขียนขึ้นใหม่หลังจากจดบันทึก
3. นั่งเรียนหน้าชั้นเป็นประจำ	3. มักเข้านั่งเรียนหลังชั้นเรียน
4. ถามคำถามทุกครั้งเมื่อมีปัญหา	4. ไม่เคยถามคำถามเลย
5. จดบันทึกเมื่ออ่านหนังสือประกอบการเรียน	5. ไม่มีการจดบันทึกในขณะที่อ่าน
6. ทำงานตามตารางเวลา	6. ไม่มีการจัดตารางเวลาในแต่ละวัน
7. มีความสนใจและตั้งใจในการทำงานอย่างจริงจัง	7. แสดงให้เห็นความสนใจบ้างบางครั้ง บางคราว
8. มีความมั่นใจในทุกสิ่ง	8. ขาดความมั่นใจทั้งทางด้านการทำงานและส่วนตัว
9. รู้วิธีการที่ตนตั้งใจจดจ่อต่อการทำงาน	9. ขาดคุณสมบัติในการตั้งใจจดจ่อและเบื่อง่าย

Main (เมธี ปิรันธนานนท์. 2523 : 26-27) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตัวด้านการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยว่าควรกระทำดังต่อไปนี้

1. จัดตารางจัดสรรเวลาเรียนและปฏิบัติตามตารางเวลานั้น
2. ปฏิบัติให้เป็นนิจ เพียงช่วงเวลานั้น ๆ และมีการหยุดพักค้น
3. เขียนสิ่งที่จดบันทึกมาจากการฟังบรรยายเสียใหม่
4. อย่าทิ้งงานเอาไว้จนนาทีสุดท้าย

และนอกจากเรื่องของการปฏิบัติตัวด้านการเรียนทั้ง 4 ประการแล้ว ในเรื่องของ "การตัดสินใจ" ก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย เพราะจะต้องพบกับความลำบากและความกดดันต่าง ๆ ซึ่ง พรทิพย์ บุญรอด (2534 : 19) ได้สรุปไว้ 3 ประการคือ

1. อาจารย์ต้องการให้ทำงานหรือศึกษาตามที่กำหนดให้ได้
2. การเรียนในมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป จะมีการแข่งขันกันมากกว่าในระดับโรงเรียนมัธยม
3. กิจกรรมในมหาวิทยาลัยมีมาก โดยเฉพาะในชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2

การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย มีการแข่งขันกันมากขึ้นกว่าในระดับมัธยมและจะต้องช่วยตัวเองมากขึ้น รับผิดชอบเพิ่มขึ้น จะต้องใช้ทักษะในการเรียนที่แตกต่างไปจากที่เคยใช้ และ

ทักษะที่สำคัญที่สุดที่จะได้รับจากสถาบัน และสิ่งที่จะได้ติดตัวไปทำงานเมื่อจบแล้ว คือ การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดจนติดเป็นกิจนิสัย

อุทุมพร จามรมาน (2541 : 2) ได้สรุปเป้าหมายของการเรียนการสอนระหว่างนักศึกษา และอาจารย์ว่า การสอนที่ประสบความสำเร็จมาจาก ความสอดคล้องของเป้าหมายและวิธีการ ของนักศึกษา กับของอาจารย์ที่สอดคล้องกันในด้านคุณภาพที่ได้มาตรฐานสากล และความ สอดคล้องดังกล่าวสามารถเขียนเป็นตาราง 2 มิติ ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 แสดงความสอดคล้องของเป้าหมายและลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษา

	เป้าหมาย	
	ต่ำ	สูงได้มาตรฐานการศึกษา
นักศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ซี้เกียจ ไม่อยากเรียน - อยากคว่ำ ไม่อยากค้น - อยากได้ A ง่าย ๆ - ชอบลอกงาน คำตอบข้อสอบผู้อื่น - เอาใจอาจารย์ในทางที่ผิด - ไม่มีวิธีศึกษา และไม่มีทักษะทางการเรียน เช่น ไม่มีทักษะการคิดอ่าน เขียน - ใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็น ไม่รู้จัก Internet - ชอบเลือกกลุ่มเก่ง แต่ไม่ร่วมงานกลุ่ม มักขอฝากชื่อไว้ในรายงานที่คนอื่นทำ - ใช้เวลาเรียนนานกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร - ภาษาอังกฤษแย่ - ชอบท่องจำ แต่ไม่เข้าใจแก่น หรือ Concept - คิดไม่เป็นระบบ ไม่มีทักษะการจัดการ - ใจแคบ คิดเข้าข้างตนเอง และคิดว่า - ตนเองเก่ง - ไม่รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน 	<ul style="list-style-type: none"> - ขนขวายหาความรู้ มุ่งแสวงหาความรู้ - คิดวิเคราะห์ - กระตือรือร้นในการเรียน การทำรายงาน - อ่านหนังสือหลายเล่ม และอ่านที่นอกเหนือจากที่อาจารย์สั่ง - ใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ เช่น Internet - จัดทำรายงานจากที่ตนอ่าน คิด และเขียน ด้วยภาษาของตน - ไม่นิยมการลอกงานคนอื่น - ใช้เวลามาศึกษาคุ่มค่า และมีประสิทธิภาพ - มีทักษะการจัดการ ทำให้ทำอะไรได้หลายอย่างในเวลาจำกัด - ภาษาอังกฤษดี - ใจกว้าง ยอมรับฟังคำติชมของผู้อื่น - รู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตน - มีทั้งความรู้ และความคิด

ประกอบ คูปรัตน์ (2530 : 183-184) ได้อ้างทฤษฎีของ Clark and Trow ได้แบ่งรูปแบบของนักศึกษาโดยอาศัยพื้นฐาน 2 แนวทาง คือ พิจารณานักศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องของการคิดหรือปัญญามากน้อยแค่ไหน และนักศึกษามองเห็นว่าตนเองมีความสัมพันธ์ต่อสถาบันอย่างไร โดยแบ่งลักษณะของนักศึกษาออกเป็น 4 ประเภท คือ

	+ ความคิด -	
+		วิชาการ + + กิจกรรม + -
สถาบัน		
-		ต่อต้าน - + วิชาชีพ - -

ภาพที่ 2.1 แสดงลักษณะของนักศึกษาตามทฤษฎีของ Clark and Trow

1. กลุ่มวิชาการ (Academic Subculture) เป็นนักศึกษาประเภทให้ความสนใจในเรื่องของเนื้อหาวิชาการและความอ่านทั้งหลายและสนใจตามแนวคิดสนองตอบความประสงค์ของอาจารย์ นักศึกษาประเภทนี้จะเรียนหนัก ต้องการให้ได้คะแนนดี มีความผูกพันกับสถาบันในและมีบุญคุณที่ให้โอกาสเข้าไปศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน เป็นพวกที่เรียนเพื่อ "เกียรตินิยม" เหรียญทอง เหรียญเงินหรือเหรียญทองแดง อนาคตของเขาฝากอยู่กับโอกาสการศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ

2. กลุ่มต่อต้าน (Non-Conformist Subculture) นักศึกษาประเภทนี้มีลักษณะ "ไม่ยอมตาม" เป็นพวกที่มีความรุนแรง และแข็งกร้าว สนใจการศึกษาต้นคว้าด้วยตนเอง สนใจแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ทั้งทางด้านวรรณกรรม ศิลปะและการเมืองจะแยกตนเองออกจากคณาจารย์ สถาบัน มีความเป็นอิสระในการวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยและสังคมโดยกว้าง นิยมที่จะหาแหล่งความรู้นอกมหาวิทยาลัย ในวงการต่าง ๆ ที่มีความคิดเห็นไปในทำนองเดียวกัน

3. กลุ่มกิจกรรม (Collegiate Subculture) นักศึกษาประเภทนี้ไม่นิยมการเรียนรู้อะไรสนใจตำราอย่างจริงจัง ไม่สนใจเรื่องความคิดความอ่านเหมือนสองกลุ่มแรก คุณค่าของเขาอยู่ที่การใช้ชีวิตกับความสนุกสนานและกิจกรรมนอกหลักสูตรในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬา สันทนาการ และงานสังคม การเชียร์กีฬา มีความรู้สึกผูกพันกับสถาบันของตนเองมาก

4. กลุ่มอาชีพ (Vocational Subculture) นักศึกษาประเภทนี้มีลักษณะสนใจเล่าเรียนเพื่อรับปริญญาไปประกอบอาชีพ ไม่สนใจในเรื่ององค์ความรู้อย่างจริงจัง ไม่มีความรู้สึกเกี่ยวข้องพันกับสถานศึกษา ไม่สนใจกิจกรรมทุกประเภท นอกจากกิจกรรมพิเศษที่มีรายได้ ให้ความสนใจใน

การเรียนรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพ โดยจะมองเห็นสถานศึกษาเป็นเพียงแหล่งฝึกงาน และเป็นสถานที่ที่จะนำไปสู่ปริญญาหรือประกาศนียบัตรเพื่อนำไปสู่อนาคตการทำงานที่ดียิ่งขึ้น

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 12-14) ได้แบ่งลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาตามสติปัญญาไว้ 4 ประเภท คือ

1. ประเภทเฉลียวฉลาดและไว นักศึกษาประเภทนี้มีความมั่นใจในตนเองสูง สามารถมองเห็นเหตุและผลได้ชัดเจน รักการค้นคว้า ศึกษาด้วยตนเองโดยการอ่าน และฟังการอภิปรายทางวิชาการในที่ต่าง ๆ มีความสนใจในสิ่งรอบด้าน มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน เพียงแต่อาจารย์กล่าวถึงหัวข้อ ก็สามารถจะเข้าใจสาระข้อคามที่จะอธิบายในหัวข้อต่าง ๆ นั้นได้อย่างดี สามารถรับรู้ได้รวดเร็ว นักศึกษาประเภทนี้มีเพียง 5% ของกลุ่มนักศึกษาทั้งหมด

2. ประเภทฉลาด นักศึกษาประเภทนี้มีความพร้อมที่จะศึกษามีความคิดเหตุผลดี สามารถเรียนได้ทุกแขนงวิชา เพียงแต่อาจารย์พูดถึงหัวข้อที่จะสอนและอธิบายเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อยก็เข้าใจสาระที่อาจารย์สอนได้เป็นอย่างดี นักศึกษากลุ่มนี้มีเพียง 15% ของกลุ่มนักศึกษาทั้งหมด

3. ประเภทปานกลาง นักศึกษาประเภทนี้มีความพร้อมบางประการสำหรับการศึกษา เช่น พร้อมด้านพื้นฐานความรู้ แต่ไม่พร้อมเรื่องอุปกรณ์และเงินค่าหน่วยกิต หรือพร้อมเรื่องการเงิน แต่ไม่พร้อมเรื่องวิธีการศึกษาระดับอุดมศึกษา ไม่เข้าใจวิธีการจดคำบรรยายจับประเด็นไม่เป็น ขาดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง หรือบางกรณีไม่พร้อมด้านพื้นฐานการศึกษา ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษามาแล้ว ลักษณะนิสัยนักศึกษาประเภทนี้อาจารย์จำเป็นต้องบอกถึงหัวข้อที่จะสอน อธิบายสาระแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ นักศึกษาประเภทนี้มีประมาณ 70% ของกลุ่มนักศึกษาทั้งหมด

4. ประเภทอ่อน นักศึกษาประเภทนี้เป็นกลุ่มที่เรียนและรับรู้ค่อนข้างช้า อาจารย์ผู้สอนจะต้องอธิบายหัวข้อของการสอน เหตุผลที่สอน ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน ขยายหัวข้อแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน ยกตัวอย่างประกอบ ให้ทำแบบฝึกหัดและอธิบายซ้ำ ๆ หลายครั้งกว่าจะเข้าใจได้ ส่วนใหญ่กลุ่มนี้มักจะเข้าเรียนเสมอ แต่ไม่เคยสอบได้คะแนนดีเลย นักศึกษากลุ่มนี้มีประมาณ 10% ของกลุ่มนักศึกษาทั้งหมด

ลักษณะของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนมีหลายประเภทดังกล่าวแล้ว จึงเป็นสาเหตุให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาประสบปัญหา คือ ถ้าอาจารย์สอนเร็วไป นักศึกษาประเภทปานกลางและประเภทอ่อนจะตามไม่ทัน ถ้าสอนช้าไปประเภทเฉลียวฉลาดและไวกับประเภทฉลาดก็จะเบื่อหน่าย ฉะนั้นในการสอนอาจารย์จึงจำเป็นต้องยึดนักศึกษาประเภทปานกลางเป็นหลักและให้งานทำเพิ่มเติม เมื่อสอนเสร็จอาจมอบหมายให้นักศึกษาประเภทเฉลียวฉลาดและไว และประเภทฉลาดช่วยแนะนำประเภทอ่อนในการทำแบบฝึกหัดต่อไป

เตือนใจ ชิวภักดี (อ้างใน ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล. 2525 : 45) ได้กล่าวถึงนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย สามารถแยกประเภทได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. นักศึกษาที่เข้ามาต้องการเรียน ได้แก่ นักศึกษาที่เลือกเข้ามาเรียนในคณะและมหาวิทยาลัยที่ชอบและสอบเข้าได้ หรือพวกที่สอบเข้าเรียนในคณะที่ไม่ชอบ แต่มีความต้องการที่จะเรียน นักศึกษาประเภทนี้ เมื่อเข้ามาเรียนแล้ว จะตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยวางไว้ มีความกระตือรือร้นในการศึกษา เพราะมีแรงจูงใจ คือต้องการจะได้รับปริญญา

2. นักศึกษาที่เข้ามา เพราะความจำเป็น ได้แก่ พวกที่เข้ามามหาวิทยาลัยโดยฝืนความรู้สึกของตน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะถูกบังคับ ถูกกดดันจากญาติพี่น้องบังคับให้เรียนในคณะที่ไม่ชอบ เพราะเป็นคณะที่พ่อแม่เคยเรียน หรือเป็นคณะที่หางานหาง่าย ถ้าไม่เรียนพ่อแม่ไม่พอใจ ไม่ให้เงินค่าใช้จ่าย เป็นต้น นักศึกษาของไทยส่วนมากต้องพึ่งเงินค่าใช้จ่ายในเรื่องการศึกษาจากผู้ปกครอง จะไม่ทำงานในขณะที่เรียน นอกจากนี้ยังรวมถึงนักศึกษาที่เลือกเรียนตามเพื่อน เมื่อเข้าได้แล้วไม่ชอบเรียนในคณะที่สอบได้ นักศึกษาประเภทนี้ เมื่อเข้ามาเรียนบางครั้งก็ก่อให้เกิดปัญหาในมหาวิทยาลัย ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เกิดการเรียนรู้

การแบ่งกลุ่มนักศึกษาไม่ว่าจะแบ่งแบบใด ต่างก็แสดงลักษณะเด่นของแนวคิดที่ว่า นักศึกษา มีความคิด มีทัศนคติ และมีแบบแผนพฤติกรรมในมหาวิทยาลัยแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะส่งผลทำให้นักศึกษามีลักษณะการเรียนรู้หรือมีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันซึ่งอาจารย์ผู้สอนควรได้ตระหนักในความแตกต่างนี้ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องสำคัญมากที่อาจารย์จะต้องคำนึงถึงลักษณะของนักศึกษาประกอบด้วย จึงจะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดีมีประสิทธิภาพ (สงัด อุทรานันท์. 2529 : 41) ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Kemp (อ้างใน ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล. 2525 : 40) ที่ว่า อาจารย์จำเป็นต้องรู้จักนักศึกษาก่อน การรู้จักนักศึกษาจะเป็นผลดีต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ช่วยให้การกำหนดจุดประสงค์ของการสอนมีความเหมาะสมกับนักศึกษา
2. ช่วยให้การกำหนดเนื้อหาสาระที่จะสอน เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักศึกษา
3. ช่วยในการแบ่งกลุ่มนักศึกษาหรือมอบหมายงานให้พอเหมาะกับความรู้ความสามารถ
4. ช่วยให้อาจารย์ทราบว่ ในระหว่างการเรียนการสอนควรช่วยเหลือนักศึกษากลุ่มใดหรือคนใดเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ทันผู้อื่น

สรรเสริญ อุทัยเฉลิม (อ้างใน จันทนา พรหมศิริ. 2535 : 28) ได้แบ่งประเภทนักศึกษาของไทยออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้คือ

1. ประเภทมาเรียนเพื่อหาความรู้แต่อย่างเดียว ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม สังคมภายนอก เป็นนอนหนังสือ

2. ประเภทมาเรียนเพื่อแสวงหาความรู้ เพื่อตนเองและสังคม พวกนี้จะต่างกับพวกแรก เขาจะศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคม ใช้เวลาว่างออกไปบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือสังคม ให้ดีขึ้น

3. ประเภทแสวงหาแนวคิดใหม่ พวกนี้ได้ชื่อว่าเป็นพวกหัวก้าวหน้า ไม่ยอมหยุดนิ่ง พยายามหาความรู้ใหม่ แสดงออก แสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ แปลก ๆ พวกนี้ได้ชื่อว่า "ปัญญาชน" พวกนี้ถ้าได้รับการเอาใจใส่จากอาจารย์ช่วยชี้แนะแนวทางให้ข้อคิดที่ถูกต้อง ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของพวกนี้จะทำให้กลุ่มนี้ขึ้นากกลุ่มอื่น ๆ ได้เพราะถือว่าเป็นพวกกลุ่มก้าวหน้า หรือกลุ่มปฏิกริยา

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (อ้างใน ดำริ ภูลประสิทธิ์. 2532 : 24) ได้สรุปลักษณะของผู้เรียน ในสถาบันอุดมศึกษาตามลักษณะการเรียนการสอนไว้ 3 แบบ คือ

1. การศึกษาแบบมาม่า คือ ผู้สอนให้สาระความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ชอบจดจำสาระความรู้จากอาจารย์ผู้สอนเท่านั้น อาจารย์มีหน้าที่ จำเนื้อหาวิชาจากตำรามาสอนผู้เรียน ซึ่งถ่ายทอดได้เพียงร้อยละ 70 ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด ส่วนผู้เรียนสามารถรับได้เพียงร้อยละ 40 ของเนื้อหาวิชาเท่านั้น

2. การศึกษาแบบย่ำย่ำ ผู้เรียนไม่ค่อยจะเอาใจใส่ในวิชาการมากนัก ชอบทำกิจกรรม มากเกินไปจากกระทั่งไม่มีเวลาเข้าชั้นเรียน เมื่อถึงเวลาใกล้สอบ จะหยุดกิจกรรมต่าง ๆ แสวงหา ความรู้อย่างเร่งรีบและพยายามจำแต่เพียงอย่างเดียวโดยให้เพื่อนสอนให้อย่างรวก ๆ เมื่อสอบวิชา หนึ่งเสร็จก็พยายามทำสมองให้ว่างแล้วดำเนินการเช่นเดิมในวิชาต่อไป

3. การศึกษาแบบไวไว ผู้เรียนเชื่อว่าวิชาการเป็นศาสตร์สำเร็จรูปที่บอกได้ว่าอะไรคืออะไร ไม่ดี ผู้เรียนจะไม่สนใจกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะสนใจแต่อาจารย์ผู้สอนอย่างเดียวเพราะมี เป้าหมายว่าจะพยายามทำให้ได้คะแนนดีเพียงอย่างเดียวและเพื่อให้จบเร็ว ๆ บุคคลพวกนี้ เมื่อจบแล้วจะประสบความสำเร็จในการทำงานน้อย

จากแบบการเรียนและลักษณะของนักศึกษา ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า นักศึกษามีรูปแบบ การเรียนที่แตกต่างกันและลักษณะของนักศึกษาก็สามารถจำแนกเป็นกลุ่ม ๆ ที่แตกต่างกัน ฉะนั้น ในการจัดการเรียนการสอน จึงถือได้ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่จะต้องคำนึงถึงรูปแบบการเรียน และลักษณะของนักศึกษา เพราะจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสิทธิภาพของ การเรียนการสอน ซึ่งในเรื่องนี้ ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล (2525 : 46) ได้เสนอแนะในการจัด การเรียนการสอนให้ได้ผล และมีประสิทธิภาพว่าอาจารย์ผู้สอนต้องคำนึง หลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาความเป็นอิสระทางปัญญา (Intellectual Independent) ดังนั้น อาจารย์ต้องให้อิสระแก่ผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็นหรือใช้สติปัญญาของเขาอย่างเต็มที่

2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการเฉพาะตัว (Idiosyncratic Process) เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งความสนใจและรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ดังนั้น อาจารย์จะต้องคำนึงถึงเสมอว่า ไม่มีวิธีการสอนใดที่จะใช้ได้ดีกับผู้เรียนทุกคน

3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีชีวิตชีวา (Active Process) ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมภายในห้องเรียนเสมอ

4. การเรียนรู้ถึงวิธีการเรียน เป็นสิ่งสำคัญกว่าการเรียนรู้เนื้อหาวิชา ดังนั้น ผู้สอนจึงไม่ควรมุ่งที่จะถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนตลอดเวลา ควรให้ผู้เรียนได้คิดเอง ทำเองบ้าง

ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลได้จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งผู้เรียนมีวัยที่อยู่ระหว่างวัยรุ่นกับผู้ใหญ่ จะมีลักษณะเป็นอิสระสูง มีอารมณ์รุนแรง มีทัศนคติ ค่านิยมและการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันไป มีความเป็นตัวของตัวเองสูงเลือกที่จะคบกลุ่มเพื่อนอย่างอิสระและมีลักษณะความสนใจไปในแนวเดียวกัน การศึกษาพฤติกรรม หรือลักษณะของนักศึกษาในแบบต่าง ๆ สามารถจำแนกออกเป็นลักษณะกลุ่มต่าง ๆ กันออกไป ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 21) ได้ศึกษาและสรุปความจาก Joseph Kauffman และประมวลลักษณะนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยไว้ 6 ลักษณะ คือ

1. เป็นผู้ที่เข้ามาแสวงหาความรู้และมุ่งมั่นในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งเขามีความเชื่อมั่นในศาสตร์นั้น นักศึกษาต้องการเห็นความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตจริงกับวิชาที่เรียน แต่มักจะผิดหวังเมื่อไม่ได้พบเช่นนั้น

2. เป็นผู้ที่ต้องการแสวงหาความมั่นคงทางสังคม เพราะบางครั้งเมื่อเข้ามาในมหาวิทยาลัยจะเกิดความรู้สึกเหมือนหลงทาง เพราะเขานึกว่าการเข้ามหาวิทยาลัย จะพบที่ ทำให้ได้คลายความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับที่บ้าน พยายามห่างบ้านต้องการอิสระ จึงต้องการคนที่ จะช่วยสนองความต้องการทางจิต และหาเพื่อนที่ถูกใจ

3. เป็นคนที่มีอุดมคติและใจดี แต่บางครั้งสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยก็ทำลายอุดมคตินั้นเสีย เขาอยากจะช่วยผู้อื่นและสนใจปัญหาของสังคม ซึ่งด้านนี้มหาวิทยาลัยจะไม่ได้นึกถึง หรือเห็นความต้องการของเขา จึงไม่ได้คอยช่วยจัดประสบการณ์ หรือเปิดโอกาสให้เขาได้ทดลองทำงานที่ใช้วิชาการที่เรียนอยู่ในห้องเรียนกับชีวิตประจำวัน

4. มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แต่เพราะว่ามีสิ่งยั่วยุรอบด้านที่ผลักดันให้หันเหิศทางไปทางอื่น มีกิจกรรมที่สนุกสนานกว่า ไม่ต้องกังวล ร้อนใจ และไม่ได้รับการบีบคั้นจากการเรียน นักศึกษาบางคนอาจตั้งความหวังในการเรียนไว้สูงมาก เมื่อไม่ได้เป็นอย่างที่คิดคาดหวังก็รู้สึกเสียใจและผิดหวังจึงหันความสนใจสู่ด้านอื่นซึ่งบางครั้งอาจจะนำไปสู่ปัญหาการเล่นการพนันและการติดยาเสพติด ซึ่งจะเป็นผลร้ายต่อตัวเอง สังคม และประเทศชาติ

5. ต้องการค้นพบตนเอง นักศึกษาต้องการความเป็นตัวของตัวเอง แต่ส่วนใหญ่มักจะไม่พอใจในความปรารถนาและทุกสิ่งในตัวเองนัก นอกจากนี้การเรียนในระดับอุดมศึกษาสาขาวิชาบางประเภทไม่ได้ช่วยให้นักศึกษาได้ค้นพบความสามารถของตนเอง บางครั้งทำให้ นักศึกษาเข้าใจผิดคิดว่าตนเองโง่มาก เพราะเพียงสาเหตุจากการสอบตกเพียง 1 วิชาเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถด้านอื่น ขึ้นมาได้เลย

6. มีความขัดแย้ง และมีความรู้สึกที่เป็นปฏิกิริยาต่อการบริหาร ลักษณะของนักศึกษาในด้านนี้ อาจเปลี่ยนไปในบางมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของมหาวิทยาลัยบ้าง โดยการมีนักศึกษาตัวแทนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้เขาได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องขึ้นเพราะเขาเชื่อว่า ผู้แทนของเขาต้องมีความภักดีต่อกลุ่ม ดังนั้นข้อมูลที่ได้ออมมีความเที่ยงตรง และสิ่งที่ตัวแทนของเขาทำย่อมตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้อย่างดี

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525 : 1) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 750 คน โดยใช้เครื่องมือจากแบบวัดรูปแบบการเรียนของ Grasha and Reichman พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชอบแบบการเรียน 4 แบบ คือ ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือค่อนข้างสูง ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงและแบบแข่งขัน นิสิตชายมีแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง ในขณะที่นิสิตหญิงมีแบบการเรียนพึ่งพาและแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตชาย นิสิตที่มีระดับชั้นปีต่างกัน ชอบแบบการเรียนแบบพึ่งพาต่างกัน คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 ชอบแบบการเรียนแบบพึ่งพามากกว่านิสิตปีอื่น ๆ นิสิตชั้นปีที่ 4 ชอบแบบการเรียนแบบพึ่งพาน้อย นิสิตในสาขาวิชาต่างกันชอบแบบการเรียนแบบอิสระ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือ และแบบมีส่วนร่วมมากกว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

อุไรรัตน์ ศรีสวอย (2527 : 1) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และวิชาเอก ของนักศึกษาวิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานคร ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมาก ชอบแบบการเรียนแบบ ฟังพา แบบอิสระ และแบบแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษาไม่ชอบแบบการเรียนแบบ หลีกเลี้ยง นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกัน ชอบแบบการเรียนทุกแบบไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษา ในวิชาเอกต่าง ๆ ชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี้ยง และแบบฟังพาแตกต่างกัน คือ นักศึกษาวิชา เอกภาษาไทย ชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี้ยงน้อยที่สุด และนักศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชอบแบบการเรียนแบบฟังพามากที่สุด

พรทิพย์ บุญรอด (2534 : 1) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แบบการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 961 คน โดยใช้เครื่องมือจากแบบวัดแบบ การเรียนของ Grasha and Reichman พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ชอบแบบการเรียน แบบมีส่วนร่วมสูงสุด ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือรองลงมา และชอบแบบการเรียนแบบ หลีกเลี้ยงน้อยที่สุด และเมื่อทำการเปรียบเทียบความเกี่ยวข้องระหว่างแบบการเรียนกับระดับชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า แบบการเรียนกับระดับชั้นปี ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ขณะที่สาขาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง กับแบบการเรียนที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยที่นักศึกษาวิชามนุษยศาสตร์ ชอบแบบการเรียนแบบ ร่วมมือสูงสุดและนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและระดับต่ำชอบแบบการเรียน แบบมีส่วนร่วมสูงสุด ขณะที่ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับกลาง ชอบแบบการเรียน แบบร่วมมือสูงสุด

จันทนา พรหมศิริ (2535 : 1) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แบบการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 คน โดยใช้แบบวัดแบบการเรียนของ Grasha and Reichman พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด และ ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมรองลงมา โดยชอบแบบการเรียนแบบอิสระน้อยที่สุด และเมื่อ เปรียบเทียบแบบการเรียนกับระดับชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ระดับชั้นปี และสาขาวิชาไม่มีความสัมพันธ์กับแบบการเรียนที่ระดับนัยสำคัญ .05 และ .01 ตามลำดับ ขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับแบบการเรียนที่ระดับนัยสำคัญ .01 คือ นักศึกษา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับกลางและระดับต่ำ ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด และชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมรองลงมา โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง และระดับกลาง ชอบแบบการเรียนแบบอิสระน้อยที่สุด ขณะที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนระดับต่ำชอบแบบการเรียน แบบแข่งขันและแบบอิสระน้อยที่สุดเท่ากัน

สุพัฒน์ เศรษฐมกุล (2536 : 1) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แบบการเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 794 คน และใช้แบบวัดแบบการเรียนรู้ของ Grasha and Reicman พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนของแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด ชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือรองลงมา และชอบแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้กับระดับชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาต่างระดับชั้นปี และต่างสาขาวิชา ชอบแบบการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ชอบแบบการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาชั้นปีระดับต้น ชอบแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด นักศึกษาชั้นปีระดับปลายชอบแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ชอบแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด นักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ชอบแบบการเรียนรู้ร่วมมือสูงสุด สำหรับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง และระดับต่ำ ชอบแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด แต่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับกลาง ชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงสุด

ภรณ์ชนก บุรณะเรข (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคตะวันออก มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด มีรูปแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพารองลงมา และมีรูปแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคตะวันออก แต่ละระดับชั้น และแต่ละประเภทวิชา มีรูปแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

สุรศักดิ์ ยอดหาญ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร มีรูปแบบการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาเป็นแบบอิสระ และมีรูปแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีเพศต่างกัน ปีที่เข้าศึกษาต่างกัน สาขาวิชาที่ศึกษาต่างกันและสถาบันราชภัฏที่ศึกษาต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้าย ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หลักสูตรปกติ 4 ปี จำนวน 220 คน และหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี จำนวน 700 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 920 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้าย ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. 2543 : 75) หลักสูตรปกติ 4 ปี จำนวน 141 คน และหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี จำนวน 248 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 389 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิชาเอก

วิชาเอก	หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี		หลักสูตร 4 ปี ปกติ	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ธุรกิจศึกษา-คอมพิวเตอร์	29	10	-	-
2. การตลาด	114	40	35	23
3. การจัดการ	170	60	26	17
4. การบัญชี	140	50	42	27
5. ระบบสารสนเทศ	112	40	38	24

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วิชาเอก	หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี		หลักสูตร 4 ปี ปกติ	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
6. การเงิน.	68.	24.	25.	16.
7. ภาษาอังกฤษธุรกิจ	67	24	27	17
8. เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	-	-	27	17
รวม	700	248	220	141

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามรูปแบบการเรียนของนักศึกษา (Student Learning Styles Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามรูปแบบการเรียนของ Grasha and Reichman (อ้างในอุไรรัตน์ ศรีสวย. 2527 : ภาคผนวก) สามารถแบ่งเป็นรูปแบบการเรียนละ 10 ข้อ คละกันไป มีจำนวน 60 ข้อ ซึ่งใช้สอบถามรูปแบบการเรียนของนักศึกษา 6 รูปแบบคือ แบบอิสระ (Independent) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) แบบร่วมมือ (Collaborative) แบบพึ่งพา (Dependent) แบบแข่งขัน (Competitive) แบบมีส่วนร่วม (Participant) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วิชาเอกที่ศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่มีต่อการเรียนโดยทั่วไปที่มีลักษณะสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนทั้ง 6 แบบ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ โดยแต่ละข้อใช้เกณฑ์การให้คะแนนของอุไรรัตน์ ศรีสวย (2527 : 45) ดังนี้

ไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย	ให้ 1 คะแนน
ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นครั้งคราว	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติตามข้อความนั้นสม่ำเสมอ	ให้ 5 คะแนน

ตารางที่ 3.2 แสดงเลขที่ข้อคำถามของรูปแบบการเรียนรู้แต่ละรูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้	เลขข้อคำถาม									
	1	7	13	19	25	31	37	43	49	55
1. แบบอิสระ (Independent)	1	7	13	19	25	31	37	43	49	55
2. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance)	2	8	14	20	26	32	38	44	50	56
3. แบบร่วมมือ (Collaborative)	3	9	15	21	27	33	39	45	51	57
4. แบบพึ่งพา (Dependent)	4	10	16	22	28	34	40	46	52	58
5. แบบแข่งขัน (Competitive)	5	11	17	23	29	35	41	47	53	59
6. แบบมีส่วนร่วม (Participant)	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60

3.2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา (Student Learning Styles Questionnaire) ซึ่งมีขั้นตอน ดำเนินการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ การเรียนการสอนและลักษณะธรรมชาติของนักศึกษาจากเอกสาร วารสาร ตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ (Student learning styles questionnaire) ของ Garsha and Reichman ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย อุไรรัตน์ ศรีสวย (2527 : ภาคผนวก) โดย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามรูปแบบการศึกษาดังกล่าวมาพัฒนาและดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้

3. นำแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาและดัดแปลงแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้มีความตรงเชิงเนื้อหา และสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ในแต่ละแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
2. ผศ.อนันต์ บัจฉิมศิริ รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะศึกษาศาสตร์ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
3. ดร.คมศร วงษ์รักษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
4. ดร.ศิริวัฒน์ เพ็ชรแสงศรี อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

5. อาจารย์ศรีนวล นลินทิพย์วงศ์ อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง

หลังจากแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามอย่างละเอียดดีแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability) โดยผู้วิจัยนำไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\text{สูตร } a = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right] \quad (3.1)$$

- เมื่อ a แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง
 k แทน จำนวนข้อของแบบวัด
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

ปรากฏว่าได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.67 โดยแบ่งออกในแต่ละรูปแบบดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงค่าความเที่ยงโดยจำแนกตามรูปแบบการเรียน

รูปแบบการเรียน	ค่าความเที่ยง
แบบอิสระ	0.62
แบบหลีกเลี่ยง	0.61
แบบร่วมมือ	0.61
แบบพึ่งพา	0.65
แบบแข่งขัน	0.62
แบบมีส่วนร่วม	0.62

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตคณบดี คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในการเก็บรวบรวมข้อมูลในคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังคณบดีคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อให้ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามรูปแบบการเรียนและทำการทดสอบโดยผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูล ในช่วงเดือน มีนาคม 2547 และเก็บคืนด้วยตนเอง จำนวน 389 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่รับคืน มาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยหาค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามรูปแบบการเรียนจำแนกตามประเภทของหลักสูตร วิชาเอกที่ศึกษา

2. ศึกษาหาความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนกับวิชาเอกที่ศึกษาและความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนกับประเภทของหลักสูตร โดยทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบค่าไคสแควร์

3.5 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) โดยใช้สถิติ ดังนี้

3.5.1 สถิติพื้นฐาน

3.5.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 101)

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \quad (3.2)$$

2. การทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2) ใช้สำหรับการคำนวณค่าความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับประเภทหลักสูตรและวิชาเอกที่ศึกษา ใช้สูตร (อุไรรัตน์ ศรีสว. 2527 :)

$$\chi^2 = \sum \left[\frac{f_o - f_e}{f_e} \right]^2 \quad (3.3)$$

f_o คือ ความถี่ที่ได้จากการปฏิบัติจริง

f_e คือ ความถี่ที่คาดหวังว่าจะเป็นจริง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจและศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนรู้ กับ ประเภทของหลักสูตร และวิชาเอกที่ศึกษา ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้จำแนกตาม ประเภทของหลักสูตร วิชาเอกที่ศึกษานำเสนอในรูปแบบของตาราง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลาง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับประเภทของหลักสูตร ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยทดสอบความสัมพันธ์ ด้วยค่าไคสแควร์

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับวิชาเอกที่ศึกษา ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยทดสอบความสัมพันธ์ ด้วยค่าไคสแควร์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้จำแนกตาม ประเภทของหลักสูตร วิชาเอกที่ศึกษานำเสนอในรูปแบบของตาราง

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยแยกวิเคราะห์และเสนอผล การวิเคราะห์เป็นรายข้อ ซึ่งจำแนกตามประเภทของหลักสูตร และวิชาเอกที่ศึกษา ทำการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยการหาจำนวนและค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.1 – 4.2

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของนักศึกษาโดยจำแนกตามประเภทของหลักสูตร

ประเภทของหลักสูตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หลักสูตรปกติ 4 ปี	141	36.25
หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี	248	63.75
รวม	389	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนตามประเภทหลักสูตรปกติ 4 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25 และเรียนตามประเภทหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 63.75

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของนักศึกษา โดยจำแนกตามวิชาเอกที่ศึกษา

วิชาเอกที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ธุรกิจศึกษา - คอมพิวเตอร์	10	2.57
การตลาด	63	16.20
การจัดการ	77	19.79
การบัญชี	77	19.79
ระบบสารสนเทศ	64	16.45
การเงิน	40	10.28
ภาษาอังกฤษธุรกิจ	41	10.54
เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	17	4.37
รวม	389	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เรียนในวิชาเอกธุรกิจศึกษา - คอมพิวเตอร์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.57 วิชาเอกการตลาด จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20 วิชาเอกการจัดการ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.79 วิชาเอกการบัญชี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.79 วิชาเอกระบบสารสนเทศ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.45 วิชาเอกการเงิน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.28 วิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.54 วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.37

ตอนที่ 2 ผลการศึกษารูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาจำนวนและค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.3 – 4.5

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษา โดยจำแนกตามรูปแบบการเรียน

รูปแบบการเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แบบอิสระ (Independent)	41	10.54
แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance)	32	8.23
แบบร่วมมือ (Collaborative)	72	18.50
แบบพึ่งพา (Dependent)	59	15.17
แบบแข่งขัน (Competitive)	62	15.94
แบบมีส่วนร่วม (Participant)	123	31.62
รวม	389	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.62 รองลงมาเป็นแบบร่วมมือ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 และแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.23

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาโดยจำแนกตามรูปแบบการเรียนและประเภทของหลักสูตร

ประเภท	รูปแบบการเรียน						
	แบบอิสระ	แบบหลักเดี่ยว	แบบร่วมมือ	แบบพึ่งพา	แบบแข่งขัน	แบบมีส่วนร่วม	
ปกติ 4 ปี	ความถี่	13	7	29	21	20	51
	ร้อยละ	(9.22)	(4.97)	(20.57)	(14.89)	(14.18)	(36.17)
ต่อเนื่อง 2 ปี	ความถี่	28	25	43	38	42	72
	ร้อยละ	(11.29)	(10.08)	(17.34)	(15.32)	(16.94)	(29.03)

จากตารางที่ 4.4 พบว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลประเภทหลักสูตรปกติ 4 ปี มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 36.17 รองลงมาแบบร่วมมือ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.57 และมีรูปแบบการเรียนแบบหลักเดี่ยวน้อยที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.97

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลประเภทหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 29.03 รองลงมา แบบร่วมมือ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 17.34 และมีรูปแบบการเรียนแบบหลักเดี่ยวน้อยที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.08

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาโดยจำแนกตามรูปแบบการเรียนและ
วิชาเอกที่ศึกษา

วิชาเอก	รูปแบบการเรียน					
	แบบ อิสระ	แบบหลัก เฉียง	แบบร่วม มือ	แบบฟัง พา	แบบ แข่งขัน	แบบ มีส่วนร่วม
ธุรกิจศึกษา-คอมพิวเตอร์	2	2	0	3	2	1
ร้อยละ	(20.00)	(20.00)	(0.00)	(30.00)	(20.00)	(10.00)
การตลาด	9	5	12	6	12	19
ร้อยละ	(14.29)	(7.93)	(19.05)	(9.52)	(19.05)	(30.16)
การจัดการ	12	9	17	14	6	19
ร้อยละ	(15.58)	(11.69)	(22.08)	(18.18)	(7.79)	(24.68)
การบัญชี	7	5	14	12	12	27
ร้อยละ	(9.09)	(6.49)	(18.18)	(15.59)	(15.59)	(35.06)
ระบบสารสนเทศ	6	4	11	9	8	26
ร้อยละ	(9.37)	(6.25)	(17.19)	(14.06)	(12.50)	(40.63)
การเงิน	2	2	12	5	7	12
ร้อยละ	(5.00)	(5.00)	(30.00)	(12.50)	(17.50)	(30.00)
ภาษาอังกฤษธุรกิจ	2	4	4	8	11	12
ร้อยละ	(4.88)	(9.76)	(9.76)	(19.51)	(26.83)	(29.26)
เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	1	1	2	2	4	7
ร้อยละ	(5.88)	(5.88)	(11.76)	(11.76)	(23.53)	(41.19)

จากตารางที่ 4.5 พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคลที่เรียนวิชาเอกธุรกิจศึกษา - คอมพิวเตอร์ มีรูปแบบการเรียนแบบฟังพามากที่สุดจำนวน
3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมา มีรูปแบบการเรียนแบบอิสระ แบบหลักเฉียง และแบบแข่งขัน
เท่ากัน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และมีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จำนวน
1 คน คิดเป็นร้อยละ 10

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอก
การตลาด มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 30.16
รองลงมาคือ รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือและแบบแข่งขันเท่ากัน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ
19.05 และมีรูปแบบการเรียนแบบหลักเฉียงน้อยที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.93

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอก การจัดการ มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 24.68 รองลงมาคือรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 22.08 และมีรูปแบบการเรียนแบบแข่งขันน้อยที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.79

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอก การบัญชี มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 35.06 รองลงมาคือรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 และมีรูปแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.49

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอก ระบบสารสนเทศ มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 40.63 รองลงมาคือ รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 17.19 และมีรูปแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอกการเงิน มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมาคือรูปแบบการเรียนแบบแข่งขัน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และมีรูปแบบการเรียนแบบอิสระและแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษ มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 29.26 รองลงมาคือรูปแบบการเรียนแบบแข่งขัน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 26.83 และมีรูปแบบการเรียนแบบอิสระน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.88

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอก เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 41.19 รองลงมาคือรูปแบบการเรียนแบบแข่งขัน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 และมีรูปแบบการเรียนแบบอิสระและแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับประเภทของหลักสูตร
ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยทดสอบความสัมพันธ์
ด้วยค่าไคสแควร์

การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับประเภทของหลักสูตรของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่า ไคสแควร์
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับประเภทของหลักสูตร
ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ประเภทของ หลักสูตร	รูปแบบการเรียน						รวม	c ²	Prob.
	แบบ อิสระ	แบบ หลีกเลี่ยง	แบบ ร่วมมือ	แบบ พึ่งพา	แบบ แข่งขัน	แบบ มีส่วนร่วม			
1. ปกติ 4 ปี	13	7	29	21	20	51	141	5.618	0.345
2. ต่อเนื่อง 2 ปี	28	25	43	38	42	72	248		
รวม	41	32	72	59	62	123	389		

จากตารางที่ 4.6 พบว่า รูปแบบการเรียนกับประเภทของหลักสูตรของนักศึกษา
คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับวิชาเอกที่ศึกษา
ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยทดสอบความสัมพันธ์
ด้วยค่าไคสแควร์

การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับวิชาเอกที่ศึกษาของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่า ไคสแควร์
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับวิชาเอกที่ศึกษาของนักศึกษา
คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

วิชาเอกที่ ศึกษา	รูปแบบการเรียน						รวม	c ²	Prob.
	แบบ อิสระ	แบบ หลีกเลี่ยง	แบบ ร่วมมือ	แบบ พึ่งพา	แบบ แข่งขัน	แบบ มีส่วนร่วม			
ธุรกิจศึกษา - คอมพิวเตอร์	2	2	0	3	2	1	10	35.347	0.452
การตลาด	9	5	12	6	12	19	63		
การจัดการ	12	9	17	14	6	19	77		
การบัญชี	7	5	14	12	12	27	77		
ระบบ สารสนเทศ	6	4	11	9	8	26	64		
การเงิน	2	2	12	5	7	12	40		
ภาษาอังกฤษ ธุรกิจ	2	4	4	8	11	12	41		
เศรษฐ ศาสตร์ธุรกิจ	1	1	2	2	4	7	17		
รวม	41	32	72	59	62	123	389		

จากตารางที่ 4.7 พบว่า รูปแบบการเรียนกับวิชาเอกที่ศึกษาของนักศึกษาคณะบริหาร
ธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ไม่มีความสัมพันธ์กัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้และศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนรู้ กับ ประเภทของหลักสูตร และวิชาเอกที่ศึกษา ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับวิชาเอกที่ศึกษาของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับประเภทของหลักสูตรของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้าย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หลักสูตรปกติ 4 ปี จำนวน 220 คน และหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี จำนวน 700 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 920 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้าย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. 75 : 2543) หลักสูตรปกติ 4 ปี จำนวน 141 คน และหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี จำนวน 248 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 389 คน

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา (Student Learning Styles Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ของ Grasha and Reichman (อ้างใน อุไรรัตน์ ศรีสว. 2527 : ภาคผนวก) สามารถแบ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ 10 ข้อ คละกันไป มีจำนวน 60 ข้อ ซึ่งใช้สอบถามรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา 6 รูปแบบคือ แบบอิสระ (Independent) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) แบบร่วมมือ (Collaborative) แบบพึ่งพา

(Dependent) แบบแข่งขัน (Competitive) แบบมีส่วนร่วม (Participant) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วิชาเอกที่ศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่มีต่อการเรียนโดยทั่วไปที่มีลักษณะสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนทั้ง 6 แบบ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ โดยแต่ละข้อใช้เกณฑ์การให้คะแนนของไรร์ตัน ศรีสวอย (2527 : 45) ดังนี้

ไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย	ให้	1 คะแนน
ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยครั้ง	ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นครั้งคราว	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง	ให้	4 คะแนน
ปฏิบัติตามข้อความนั้นสม่ำเสมอ	ให้	5 คะแนน

มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.67

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตคณบดี คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในการเก็บรวบรวมข้อมูลในคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังคณบดีคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามรูปแบบการเรียน และทำการทดสอบโดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 389 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. นำแบบสอบถามที่รับคืน มาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยหาค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามรูปแบบการเรียนจำแนกตามประเภทของหลักสูตร วิชาเอกที่ศึกษา

2. ศึกษาหาความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนกับวิชาเอกที่ศึกษาและความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนกับประเภทของหลักสูตร โดยทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2)

5.1.6 สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมา มีรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ และมีรูปแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด

1.1 รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยจำแนกตามประเภทหลักสูตร พบว่า

1.1.1 นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลประเภทหลักสูตรปกติ 4 ปี มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาแบบร่วมมือ และมีรูปแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด

1.1.2 นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลประเภทหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาแบบร่วมมือ และมีรูปแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด

1.2 รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยจำแนกตามวิชาเอกที่ศึกษา พบว่า

1.2.1 นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอกธุรกิจศึกษา - คอมพิวเตอร์ มีรูปแบบการเรียนแบบพึ่งพามากที่สุด รองลงมา มีรูปแบบการเรียนแบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง และแบบแข่งขันเท่ากัน และมีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

1.2.2 นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอกการตลาด มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ และแบบแข่งขันเท่ากัน และมีรูปแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด

1.2.3 นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอกการจัดการ มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ และมีรูปแบบการเรียนแบบแข่งขันน้อยที่สุด

1.2.4 นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอกการบัญชี มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ และมีรูปแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด

1.2.5 นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอกระบบสารสนเทศ มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และมีรูปแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด

1.2.6 นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอกการเงิน มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน และมีรูปแบบการเรียนรู้แบบอิสระและแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด

1.2.7 นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจ มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน และมีรูปแบบการเรียนรู้แบบอิสระน้อยที่สุด

1.2.8 นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เรียนวิชาเอกเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน และมีรูปแบบการเรียนรู้แบบอิสระและแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด

2. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับประเภทของหลักสูตรของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับวิชาเอกที่ศึกษาของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีผลการศึกษาคือประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

ผลการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจาก รายวิชาเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการบรรยายและการปฏิบัติจริง การวิเคราะห์เพื่อการฝึกฝนให้เกิดทักษะ ความชำนาญสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ในอนาคต จึงทำให้เห็นว่าลักษณะวิชามีส่วนทำให้นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียนและต้องเอาใจใส่ในการเรียนเป็นอย่างมาก ได้มีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน มีความรับผิดชอบอีกทั้งธรรมชาติของนักศึกษาซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายจึงมีลักษณะต้องการยอมรับจากเพื่อน ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา พรหมศิริ (2535 : 64) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุดได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม

ธรรมชาติของวัยของนิสิตนักศึกษา ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เพราะพวกเขาต้องการการยอมรับของกลุ่มเพื่อนและสังคมที่เขาอยู่ และพรทิพย์ บุญรอด (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุดและ ดำริ กุลประสิทธิ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และ สุรศักดิ์ ยอดหาญ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้อิงของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด และ ภรณ์ชนก บุรณะเรข (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด

ส่วนรูปแบบการเรียนรู้อิงของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีรูปแบบการเรียนรู้อิงลงมา คือ แบบร่วมมือ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในรายวิชาที่มีเนื้อหามุ่งเน้นให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น เอกการตลาด มีรายวิชาที่ให้นักศึกษาได้ออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบการโฆษณา และส่งเสริมให้นักศึกษาได้ลงมือทำโดยแบ่งกลุ่ม ให้มีการคิด การวิเคราะห์ทางการตลาด การเสนอความคิดเห็น จึงทำให้นักศึกษาชอบที่จะทำงานเป็นกลุ่ม เสียส่วนใหญ่ และการทำงานกลุ่มก็จะมีมีการปรึกษาหารือกันระหว่างเพื่อน ๆ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทนา พรหมศิริ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแบบการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า มีรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือลงมาและ พรทิพย์ บุญรอด (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า มีรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือลงมา

นอกจากนี้ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการเรียนรู้อิงของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีรูปแบบการเรียนรู้อิงน้อยที่สุด คือ แบบหลีกเลี่ยง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก เนื้อหาที่เรียนมีความซับซ้อน มีความเฉพาะด้านทางรายวิชามากขึ้น จึงทำให้นักศึกษาต้องมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจและมีส่วนร่วมในการเรียน เนื่องจากหากนักศึกษาไม่สนใจเรียน จะมีผลทำให้การเรียนขาดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ บุญรอด (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า มีรูปแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุดและภรณ์ชนก บุรณะเรข (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีรูปแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด และ สุรศักดิ์ ยอดหาญ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้อิงของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร มีรูปแบบการเรียนแบบหลักเลี่ยนน้อยที่สุด

2. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับวิชาเอกที่ศึกษาของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ว่ารูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีความสัมพันธ์กับวิชาเอกที่ศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โครงสร้างหลักสูตรของแต่ละวิชาเอก ในคณะบริหารธุรกิจไม่แตกต่างกันมากนัก การใช้กฎระเบียบต่าง ๆ เป็นไปในลักษณะเดียวกัน มีเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตคล้ายกัน คือมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง รวมถึงสภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย นักศึกษาส่วนใหญ่จะเช่าหอพัก หรือบ้านเช่าอยู่ร่วมกัน มีกิจกรรมคล้าย ๆ กัน นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน จึงมีผลทำให้รูปแบบการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับวิชาเอกที่ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรรัตน์ ศรีสวอย (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และวิชาเอกของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร พบว่า วิชาเอก ไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการเรียน พรทิพย์ บุญรอด (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องแบบการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ สาขาวิชาต่างกันมีรูปแบบการเรียนไม่แตกต่างกัน ภรณ์ชนก บุรณะเวช (2545 : 59) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคตะวันออก พบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ ประเภทวิชาต่างกันมีรูปแบบการเรียนไม่แตกต่างกัน สุรศักดิ์ ยอดหาญ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีเพศต่างกัน ปีที่เข้าศึกษาต่างกัน สาขาวิชาที่ศึกษาต่างกันและสถาบันราชภัฏที่ศึกษาต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้อันไม่สัมพันธ์กัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับประเภทของหลักสูตรของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีความสัมพันธ์กับประเภทของหลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รายวิชาที่เรียน มีเนื้อหาเดียวกัน คือเป็นรายวิชาทางด้านการบริหารธุรกิจ เน้นการปฏิบัติจริง ฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะ นอกจากนี้ ยังมีผู้สอนชุดเดียวกันที่สอนทั้งหลักสูตร ต่อเนื่อง 2 ปีและ 4 ปี กอปรกับนักศึกษามีวุฒิภาวะไม่แตกต่างกัน อยู่ในวัยเดียวกัน มีสภาวะแวดล้อมทางการเรียนและการอยู่อาศัยแบบเดียวกัน จึงมีผลทำให้รูปแบบการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับประเภทของหลักสูตร

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือ แบบร่วมมือ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดอย่างอิสระมอบหมายงานให้นักศึกษาเกิดการสร้างงานใหม่ ๆ ขึ้นมา โดยจัดทำเป็นกลุ่ม ค้นคว้า แล้วให้นักศึกษานำเสนองานที่ได้ศึกษามา เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษากล้าที่จะแสดงออก และเป็นการฝึกฝนให้นักศึกษารู้จักการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งอื่นเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งให้เพื่อน ๆ กลุ่มอื่น ๆ แสดงความคิดเห็นต่อผลงานนั้น ๆ เพื่อให้นักศึกษาแต่ละคนเกิดความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในชิ้นงานให้มากที่สุด ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจในการได้มีส่วนร่วม ในการแสดงความสามารถเพื่อให้เห็นถึงศักยภาพของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจ ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่หลากหลายมากขึ้นและส่งผลดีให้กับนักศึกษามากที่สุด

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาดูตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อรูปแบบการเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียน ชั้นปี ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยสมบูรณ์และมีประโยชน์ยิ่งขึ้น
2. ควรทำการศึกษารูปแบบการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทุกวิทยาเขต
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการสอนของอาจารย์ที่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2523. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2528. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรีเดชา กานดา พูนลาภทวี. 2530. **สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- จันทนา พรหมศิริ. 2535. “แบบการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.” **วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- ชวนลิทธิ์ สุชาติ. 2532. “การเปรียบเทียบแบบการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ในระดับ อุดมศึกษา.” **ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษามหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร**.
- คำริ กุลประสิทธิ์. 2532. “แบบการเรียนของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.” **ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร**.
- เตือนใจ ชิวภักดี. 2516. “ศักยภาพของคนหนุ่มสาวเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศไทย.” **เยาวชนไทย**. หน้า 110-111. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทัศนีย์ ตริวรพรรณไชย. 2529. “ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา พยาบาลในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.” **วิทยานิพนธ์คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชา ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- ทัศนีย์ ศิริวัฒน์. 2532. “แบบการเรียนของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.” **ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒประสานมิตร**.
- ทองจันทร์ หงส์ดารมภ์. 2524. “หลักการเรียนรู้และการสอน.” **คู่มือการจัดประชุมปฏิบัติการ ด้านการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิยะดา ศรีจันทร์. 2531. “เรียนอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ.” **มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**. 10(1) : 10
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2539. **สถิติวิจัย 1**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : พี.เอ็น.การพิมพ์ ประกอบ
- คุปรัตน์. ม.ป.ป. **ความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกอบ คุปรัตน์. พ.ศ. 2530. “ขบวนการนักศึกษาในประเทศไทย ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ บางประการ.” **อุดมศึกษา**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล. 2525. “แบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.”

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรทิพย์ บุญรอด. 2534. “แบบการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณี ช. เจนจิต. 2538. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน แกรมมี่ จำกัด.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2523. **หลักและวิธีสอนระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2526. รายงานการวิจัยรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภรณ์ชนก บุรณะเวช 2545 “รูปแบบการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคตะวันออก.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เมธี ปิรันธนานนท์. 2523. **การออกแบบการสอน : แผนพัฒนาการสอนและรายวิชา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. 2543. **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

ราชพร บำรุงศรี. 2535. “การวิเคราะห์แบบการเรียนของนิสิตนักศึกษาต่างสาขาวิชา ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530. **อุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530. **งานบุคคลกรนิสิตนักศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2527. **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน – ภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ศิริวิทย์ กุลโรจนภัทร. ม.ป.ป. **การวิจัย : หลักการและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สงัด อุทรานันท์. 2529. **การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2532. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุพัฒน์ เศรษฐมกุล. 2536. "แบบการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน." *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- สุรศักดิ์ ยอดหาญ. 2546. "รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร." *วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง*.
- อัจจวา ธรรมาภรณ์. 2531. "แบบการเรียน : องค์ประกอบช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน." *ศึกษาศาสตร์*. 4(10) : 31-39.
- อุไรรัตน์ ศรีสวຍ. 2527. "ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียน กับเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นปี และวิชาเอก ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร." *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- อุทุมพร จามรมาน. 2530. **แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้**. เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร จามรมาน. 2535. **ไคสแควร์ (Chi – Square) : การทดสอบทางสถิติ**. เล่มที่ 12. กรุงเทพฯ : ฟีนีฟับลิชชิง.
- อุทุมพร จามรมาน. 2537. **การสุ่มตัวอย่างทางการศึกษา**. เล่มที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ฟีนีฟับลิชชิง.
- อุทุมพร จามรมาน. 2541. **สอนไปทำไม- เทคนิคการสอนและวัดผลระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ฟีนีฟับลิชชิง.
- อุทุมพร จามรมาน. 2541. **การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน**. เล่มที่ 8. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ฟีนีฟับลิชชิง.
- Cronbach, L.J. 1970. *Essential of Psychological Testing*. 3rd. New York : Harper Row.
- Hunt, David E. 1981. "Learning Style and the Interdependence of Practice and Theory." *Phi Delta Kappan*. 9 : 647; May.
- Keefe, J.W. 1978. "School Applications of Learning Style Concept." *Student Learning Style : Diagnosing and Prescribing Programs*. P. 131. Va : National Association of Secondary School Principals.

Klein, S.B. 1987. *Learning Principles and Application*. McGraw Hill Book Company.

Proctor, J.O. 1968. *Technique Notes Tips for Teachers*. Delmar Publishers. Albany
New York.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำสั่งคณะกรรมการคุศศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ๒๕๒ / 2543

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของ นางสาวอภิญญา ปิ่นเงิน

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นางสาวอภิญญา ปิ่นเงิน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ผศ.ดร.อรสา	จรรยาธรรม	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	ประธานกรรมการ
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์	กลั่นหอม	กรรมการ
ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	กรรมการ
ผศ.ดร.อรสา	จรรยาธรรม	กรรมการ
ดร.อุษา	คงทอง	กรรมการ

สั่ง ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. 2543

(นายกิตติพงศ์ มะโน)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
รักษาราชการแทนคณบดี

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ดังนี้

ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2543

1. นางสาวอภิญา ปิ่นเงิน ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะ บริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.อรสา จรูญธรรม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2543

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัดชู)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร. 3692

ที่ ศธ 0524.04/ 0039

วันที่ ๕ มกราคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวอภิญญา ปิ่นเงิน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางสาวอภิญญา ปิ่นเงิน มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รักษาการรองคณบดี

กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ที่ ศธ 0524.04/ 0039

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ มกราคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวอภิญา ปิ่นเงิน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยี
ราชมนกล "

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดัง
กล่าวเป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ
นางสาวอภิญา ปิ่นเงิน มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รักษาการรองคณบดี

กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ภาคผนวก ข

No.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

คำชี้แจง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบวัดรูปแบบการเรียน

การตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่กระทบต่อการเรียนของท่านแต่อย่างใด และผลของการตอบแบบสอบถามของท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

อภิัญญา ปิ่นเงิน

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน หรือ
เติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

1. ประเภทของหลักสูตรที่ท่านศึกษา

- หลักสูตรปกติ 4 ปี
 หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี

2. วิชาเอกที่ท่านกำลังศึกษา

- ธุรกิจศึกษา – คอมพิวเตอร์
 การตลาด
 การจัดการ
 การบัญชี
 ระบบสารสนเทศ
 การเงิน
 ภาษาอังกฤษธุรกิจ
 เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
 การบริหารธุรกิจระหว่างประเทศ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเรียน

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับความรู้สึกและทัศนคติที่แท้จริงของท่าน โดยในแต่ละช่องนั้นมีค่าตัวเลขแสดงความหมายดังนี้

ไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย	หมายถึง	1
ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยครั้ง	หมายถึง	2
ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นครั้งคราว	หมายถึง	3
ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง	หมายถึง	4
ปฏิบัติตามข้อความนั้นสม่ำเสมอ	หมายถึง	5

	รายการ	1	2	3	4	5
1	ส่วนใหญ่แล้วข้าพเจ้ามักจะศึกษาค้นคว้าเนื้อหาสาระด้วยตนเอง					
2	ข้าพเจ้ามีความลำบากในการติดตามกิจกรรมหรือเนื้อหาในชั้นเรียน					
3	ข้าพเจ้าพบว่าความคิดของเพื่อนนักศึกษาช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น					
4	ข้าพเจ้าคิดว่าอาจารย์ที่ปล่อยให้ข้าพเจ้าทำอะไรตามต้องการของตนเองเป็นอาจารย์ที่ทำหน้าที่ไม่ดีนัก					
5	ข้าพเจ้าต้องการให้เพื่อน ๆ คนอื่น ๆ รับผิดชอบ เมื่อข้าพเจ้าทำงานได้ผลดี					
6	ข้าพเจ้าพยายามมีส่วนร่วมทุกรูปแบบในการเรียนวิชาต่าง ๆ ให้มากที่สุด					
7	ข้าพเจ้าสนใจศึกษาสิ่งที่ข้าพเจ้าเห็นว่าสำคัญโดยไม่จำเป็นต้องให้อาจารย์บอกว่าสิ่งใดสำคัญ					
8	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณบังคับให้ข้าพเจ้าเรียนมากกว่าที่อยากจะเรียนเอง					
9	ข้าพเจ้าคิดว่านักศึกษาสามารถเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ดีกว่าการเก็บความคิดเห็นของตนเองไว้					
10	ข้าพเจ้าชอบข้อสอบที่ออกตรงตามเนื้อหาในตำรา					
11	ข้าพเจ้าคิดว่าบางทีจะต้องกันทำหรือเอาเปรียบนักศึกษาคณะอื่นบ้างเพื่อที่จะนำหน้าในชั้นเรียน					
12	ข้าพเจ้าได้รับความรู้มากมายจากการเข้าชั้นเรียนมากกว่าการเรียนอยู่ที่บ้านคนเดียว					

	รายการ	1	2	3	4	5
13	ข้าพเจ้าสามารถพิจารณาได้ว่าเนื้อหาสาระใดในรายวิชาที่เรียนมีความสำคัญ					
14	ถ้าข้าพเจ้าไม่เข้าใจเนื้อหาสาระวิชาตอนใดข้าพเจ้าก็เลิกสนใจเนื้อหาสาระนั้น					
15	ข้าพเจ้าชอบดูหนังสือสอร่วมกับเพื่อนๆ					
16	ข้าพเจ้าคิดว่าอาจารย์คือผู้ที่รู้ดีที่สุดว่าจะอะไรคือสิ่งที่จะทำให้การเรียนรู้เป็นไปได้					
17	ข้าพเจ้าคิดว่านักศึกษาจะต้องมีลักษณะกระตือรือร้นรักความก้าวหน้าจึงจะเรียนได้ดี					
18	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือมาล่วงหน้าเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					
19	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณภาพความคิดเกี่ยวกับสาระที่เรียนดีพอ ๆ กับสาระที่มีอยู่ในตำรา					
20	ข้าพเจ้าใช้เวลาน้อยมากต่อรายวิชาที่เรียนเมื่ออยู่นอกห้องเรียน					
21	ข้าพเจ้ามักคุยกับเพื่อน ๆ นอกชั้นเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นและปัญหาที่เสนอในชั้นเรียน					
22	ข้าพเจ้าพยายามทำงานตามที่อาจารย์มอบหมายอย่างดีที่สุด					
23	ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีกว่านักศึกษาคนอื่น					
24	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าโดยทั่วไปกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนน่าสนใจ					
25	ข้าพเจ้ามั่นใจความสามารถของตนเองในการเรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ					
26	ถึงแม้ว่าไม่ได้เข้าชั้นเรียน ข้าพเจ้าก็ไม่รู้สึกว่าขาดอะไร					
27	ข้าพเจ้าไม่ชอบทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำโดยลำพังคนเดียว					
28	ข้าพเจ้าคิดว่าอาจารย์เป็นผู้ตัดสินที่ดีที่สุดว่าจะอะไรที่สำคัญที่ควรจะรู้ในรายวิชานั้น					
29	ข้าพเจ้าต้องการที่จะเรียนให้ชนะและได้รับความสนใจจากอาจารย์มากกว่านักศึกษาคนอื่น ๆ					
30	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าได้รับความรู้จากการเข้าเรียนในชั้นเรียนเป็นอย่างมาก					
31	ข้าพเจ้าชอบคิดและหาความรู้ในวิชาต่าง ๆ ด้วยตนเองก่อนอาจารย์จะบรรยายให้ฟัง					
32	ข้าพเจ้ารู้สึกว่ากิจกรรมในชั้นเรียนโดยทั่วไปน่าเบื่อหน่าย					
33	ข้าพเจ้าชอบทำรายงานเป็นกลุ่มมากกว่าจะทำงานตามลำพัง					
34	ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุดตามวิธีการที่อาจารย์กำหนด					
35	ข้าพเจ้าพยายามตอบคำถามของอาจารย์ให้ได้ก่อนเพื่อน ๆ					
36	ข้าพเจ้ากระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ ที่สอนในชั้นเรียน					

	รายการ	1	2	3	4	5
37	ข้าพเจ้าทำงานประกอบการเรียนในชั้นเรียนด้วยตนเอง (เช่น การดูหนังสือสอบ การทำแบบฝึกหัด)					
38	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกราวชาอะไรไปถ้าไม่ได้เข้าชั้นเรียน					
39	ข้าพเจ้าชอบฟังความคิดของนักศึกษาคนอื่น ๆ เกี่ยวกับประเด็นที่เสนอ ให้อภิปรายในชั้นเรียน					
40	ข้าพเจ้ามักจะไม่ได้คิดแก้ปัญหาหรือศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ วิชาที่เรียน นอกจากเรื่องนั้นจะอยู่ในตำราหรือ คำบรรยาย					
41	ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับการให้เพื่อนยืมสมุดจดคำบรรยายและร่วมดูหนังสือ กับเพื่อนเพื่อเตรียมตัวสอบ					
42	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าได้เรียนรู้อย่างแท้จริงในรายวิชาที่เรียน					
43	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ได้รับมอบหมายตามวิธีการของตนเอง					
44	ข้าพเจ้าเลือกที่นั่งที่อาจารย์จะไม่สังเกตเห็นข้าพเจ้า					
45	นอกเวลาเรียนข้าพเจ้าก็ยังชอบพูดคุยกับ นักศึกษาคนอื่น ๆ เกี่ยวกับ แนวความคิดและประเด็นปัญหาที่อภิปรายกันในชั้นเรียน					
46	ข้าพเจ้าคิดว่าสามารถเรียนรู้สิ่งที่เป็สาระสำคัญได้โดยการปฏิบัติตามที่ อาจารย์บอก					
47	ข้าพเจ้าอยากรู้ว่านักศึกษาคนอื่น ๆ ทำข้อสอบได้ดีเพียงใด					
48	ข้าพเจ้าจะทำงานที่ได้รับมอบหมายในวิชาที่เรียนไม่ว่างานนั้นจะน่าสนใจ หรือไม่					
49	ถ้าข้าพเจ้าสนใจหัวข้อที่เสนอขึ้นในชั้นเรียนแล้วก็จะรีบศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมเรื่องนั้นด้วยตนเอง					
50	ข้าพเจ้าชอบอาจารย์ที่ไม่เรียกข้าพเจ้าให้ตอบ					
51	ข้าพเจ้าชอบรายวิชาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาอภิปรายเนื้อหาสาระ ของวิชาได้					
52	ข้าพเจ้าไม่พยายามเรียนรู้สิ่งใด ๆ เพิ่มเติมในรายวิชา นอกเหนือไปจาก ตำราหรือคำบรรยาย					
53	ข้าพเจ้าจะช่วยนักศึกษาคนอื่น ๆ ต่อเมื่อรู้สึกว่าจะช่วยแล้วจะไม่ทำให้ ข้าพเจ้าเสียใจภายหลัง					
54	ข้าพเจ้าเลือกที่จะนั่งในบริเวณที่ได้ยินอาจารย์พูดและเห็นสิ่งที่อาจารย์ เขียนชัดเจน					
55	ข้าพเจ้าสามารถคิดได้ว่ารายวิชาที่เรียนควรจะดำเนินการสอนอย่างไร					
56	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณรู้ที่เรียนอยู่นั้น ไม่ตรงกับงานที่ต้องการจะทำเมื่อ สำเร็จการศึกษาไปแล้ว					

	รายการ	1	2	3	4	5
57	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนรู้ น่าจะเป็นความร่วมมือกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา					
58	ข้าพเจ้าสนุกกับการเรียนในชั้นเรียนที่ จัดระบบการเรียนการสอนอย่างดี					
59	ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีกว่านักศึกษาคนอื่น ๆ					
60	ข้าพเจ้าจะอ่านสิ่งที่อาจารย์มอบหมายจนกว่าจะรู้สึกว่าจะ เข้าใจเนื้อหาสาระ นั้นแล้ว					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นางสาวอภิญญา ปิ่นเงิน
วัน เดือน ปีเกิด	24 พฤศจิกายน 2518
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	60 หมู่ 5 ตำบลห้วยกรดพัฒนา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
สถานที่ทำงาน	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถ. ฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่งานนโยบายและแผน
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2541 สำเร็จการศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปีการศึกษา 2546 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง